

מהדורת 'קדן טללי ברכה'

שנה י' (תשפ"ו)

אוצר פניני גאוני הדורות והחסידות

יני

מאמרים נבחרים משכיות חמדה, שווים לכל נפש
מכוונים ומדוממים ככתבם וכלשונם מתוך הספרים הקדושים

זהר המבאר

הכתר והכבוד

בהוצאת ישיבת "אביד יעקב"
מוסדות "אור מאיר ושמחה" נהריה
ע"ש כ"ק אדמו"ר רבי מאיר אביחצירא זיע"א

טז | הבטל לצדיק
מתקדש בקדושתו
מילתא חדת"א

יב | התקשרות לצדיק
ניצוץ אורה חסידי לפרשת השבוע
ספיר ויהלום

יא | תורה עם החיות
של אש עולה למעלה
אוצר פניני החסידות

העלונים: ספיר ויהלום • מילתא חדתא • ובהרת כהיים • אביד יעקב • מכתלי בית הרין • שו"ת בהלכה • בעל העקידה

ישיבת אביד יעקב
אור מאיר שמחה
נהריה

מכון אור לישראל

ירושלים - נהריה

מפתחגמי אורייתא

צו - הגדול תשפ"ו

תורת אמת | בחג הפסח מתחילין כל נפשות ישראל להתקרב להשם יתברך וקריאת פרשת צו מסמלת לךך

אור למאיר | זריזות בעבודת הבורא יתברך

בית אהרן | תורה עם החיות של אש עולה למעלה

נחלה לישראל | התלהבות בתורה

שם משמואל | שלוש מערכות כנגד 'גוף' 'נפש' 'שכל' | אש עבודת הש"י צריכה לבקר בכל חלקי האדם

חיים ושלום | ההתעוררות וההתרגשות שיש לנער הבר מצוה צריכה להיות לכל אדם בכל יום

יחי יוסף | אש והתלהבות קדשת בית הכנסת תלנה את האדם אף בצאתו למשא ומתן

דברי ישראל | תכף ומיד כשמתעורר לעבודת השם יקום איזה מעשה טוב

פתוחי חותם | 'זאת תורת העלה וגו' - השומר עצמו מחטא וקרא קריאת שמע כראוי זוכה שתעלה נשמתו בלילה למעלה

באר מים חיים | העוסק בתורה הקדושה יזהר מגאון ויתרחק מדברים בטלים, רק יתחבר עם הגונים ויעסק בתורה ויזכר יום המיתה

לקוטי שיחות | למוד מעשי מפי שהכנה העובד עבודת הקרבה והקטרה עוסק גם בהוצאת הדשן

פתוחי חותם | מקל מצוה נכרא מלאך טוב ומקל עברה מלאך רע

לקוטי מוהר"ן | לעתיד לבא תהיה העבודה רק בבחינת הודאה והפאת הבורא

ייטב לב | עצה טובה להנצל מפניות וכונה שלא לשם שמים | מעשה מהישמח משה זיע"א

יכהו פאר | פאשר ישראל באחדות גמורה אינם תופסים מקום

קדשת לוי | 'שבת הגדול' - על שם שפאשר קשרו ישראל את אלהי מצרים לא התיראו, ובחינה זו היא רק במוחין דגדלות

אהל תורה | אף שמעשי המלאכים נעלים ממעשי בני אדם אף השם יתברך חפץ בהקנת האדם למצוה שאינה שיכת אצל

חמדת דוד | ויגבה לבו בדרך ה'

שפתי צדיק | לאחר שחזר בתשובה לא יטעה לחשב שגשאר קתם ורשם מעונו

מבשר טוב | כל עניני המקדש נפעלים בגלות על ידי יסורים ורחמים

קתנות אור | הקטרת אברי עולה קודמת לאברי חטאת

פיני יצחק | קרבן העולה באה כדורון לה'

ים של יהודה | גדל זכות זכוי הרבים אף שמתמעטת השלמת קדשתו

לוח ארזי הקדש | אש של הדייט בשביל הקטרת חלבי השלמים

גן רוח | בליעות הפלים לא פגמו בשר הקרבנות

קסף מזקק | המודה לה' על חסדיו זוכה להתמדת נסים ונפלאות

בנין דוד | אכילת זבח השלמים לשם שמים

שפתי פהן | קדימת הקרבת קרבן תודה לפני כל הקרבנות

אברהם אנכי | קרבנות תודה אינן בטלות לעתיד לבוא אף כשכבר הקריב לשעבר

באר יצחק | הקרבת קרבן תודה על שזכה להודות לה'

לקוטי הגרשני | חלות מסלת מרבת אינן באות לידי חמוץ

סמוכים לעד | אסור אכילת בשר לעם הארץ

חמש הגברים | הקדשת קרבן שלמים קדם ביאתו לעזרה

מעשה חושב | למוד התורה כתיים בפני הציור הרע

מעשי צדיקים

ספיר ויהלום | הארה חסידית מן הפרשה

ארבעה צריכים להודות

ברוב השנים, נקבעה שבת הגדול לחול בשבת פרשת צו, ובוודאי מה' יצא הדבר, וראוי לנו למצוא את הקשר בין הדברים.

והנה אחר שכבר נאמרה פרשת קרבן שלמים לעיל (פרק ג), עתה (ויקרא ז א) באה בתורה פרשה נוספת על אחד מקרבנות השלמים, הלא הוא קרבן תודה.

ויש להבין, מפני מה נקבעה פרשת תודה לעצמה ולא באה עם שאר קרבנות השלמים. וכן, מה ענין כל זה לחג הפסח.

ונראה בעומק הדבר, כי בדווקא נקבע לקרוא בתורה על ענין קרבן תודה קודם חג הפסח, כהכנה לליל הסדר, אותו לילה מיוחד ונפלא אליו מצפים כל הפמליה של מעלה, כי בו ישבו בני ישראל ויספרו בסיפור יציאת מצרים וימללו בשבחיו של מקום בהלל והודאה.

זהו הזמן הראוי להכנה להודאה, משום כך קוראים בשבת הגדול על אודות קרבן תודה, כדי להתעמק בענין התודה.

ונראה להוסיף בזה רמז מופלא.

הנה איתא בגמרא (ברכות נד:): "אמר רב יהודה אמר רב, ארבעה צריכין להודות; יורדי הים, הולכי מדברות, ומי שהיה חולה ונתרפא, ומי שהיה חבוש בבית האסורים ויצא".

והנה, גם בליל הסדר נמצא המספר ארבע כמה וכמה פעמים; בהגדה - כנגד ארבעה בנים דיברה תורה, ארבע קושיות, ארבע כוסות, ארבע לשונות של גאולה. וכמו שאמרו חז"ל (בראשית רבה פח ה); ירושלמי פסחים פ"ה ה"א): "מכאן קבעו חכמים ארבע כוסות של לילי פסח, אמר רב הונא בשם ר' בנייה, כנגד ארבע גאולות שנאמרו במצרים, 'והוצאתי, 'והצלתי, 'וגאלתי, 'ולקחתיו'".

ויש להבין, מה ענינן של לשונות גאולה אלו, ומדוע תיקנו חכמים לשונות כוס יין כנגד כל לשון ולשון.

ופירש בזה רבינו הגר"א זיע"א, כי מנין ארבעה מורה ובא על שורש הדבר, שהוא באותן ארבעה הצריכים להודות. כי אם נתבונן נמצא, שכל ארבעת ענינים אלו, נתקיימו בהם בבני ישראל בשעבוד מצרים. כי עבדים היו לפרעה, וכל ארץ מצרים היתה כבית אסורים גדול ונורא. ועוד עינו אותם המצרים בעבודת פרך המפרכת ושוברת כל גופו של אדם, עד שנעשו חולים הזקוקים לרפואה, וכמו שאמרו חז"ל (ראה במדבר רבה ז א) כי במתן תורה נרפאו כל בעלי המומין שנפצעו בשעבוד מצרים. כמו כן, כשעברו את ים סוף היו מיורדי הים, אלא שלא נצרכו לאניות, רק עברו בתוך הים ביבשה. ולבסוף היו מהלכים במדבר וניצלו מכל הסכנות על ידי ענני הכבוד המן והבאר.

לפיכך אנחנו חייבים להודות ולהלל לקדוש ברוך הוא על שהצילנו מארבע סכנות הללו, וכל חיובי ההודאה חלים על כלל ישראל בליל הסדר, והרי הם בבחינת הודאה המהודרת ביותר. וכנגד זה מקיימים ישראל הרבה ענינים שמספרם ארבע.

וכל זה נרמז בארבע לשונות של גאולה, כנגד ארבע ההודאות, המכוונות כנגד ארבעה שצריכים להודות. ותתפרש כל אחת מלשונות הגאולה על דרך זו:

'והוצאתי' - כפשוטו, שיצאו ישראל מבית האסורים שהיו בו במצרים. 'והצלתי' - ביציאת מצרים ניצלו ישראל מעבודת הפרך אשר על ידה נעשו חולים ובעלי מום. 'וגאלתי' - מה שנקרע להם הים והלכו בו ביבשה, ועל ידי זה נגאלו מטומאת הכפירה והאמינו בה' ובמשה עבדו. 'ולקחתיו' - נלקחו להיות לעם ה' בקבלת התורה, אשר ניתנה להם במדבר, וזכו להצלת הולכי ישימון.

אם כן מבואר היטב, כי פרשת צו הזמן גרמא ללימוד מצות ההודאה, ואין לך הכנה גדולה מזו לליל הסדר.

(מתוך "ענינים מאירות" להגאון רבי מנחם מנדל פורמניץ שליט"א)

לרכישת ספרים מרוכזת ולמוסדות:
חוישי: 052-71 10200 | עזרא: 052-71 10900

קו מענה הלכה
02-803-9999
או במייל: rav@abiryaakov.com

קו השיעורים - קול הלשון: 03-6171077

מחברים
הניזו היומי מבית עוז והדר - אור לישרים

מתחילים
את היום!

ישירות למייל האישי | להצטרפות: newsletter.mechubarim@gmail.com

קו השיעורים - קול הלשון: 03-6171077

נושאים בפרשת צו

קריאת פרשת צו כהכנה לפסח

תורת אמת

רבי יהודה לייב אייגר מלובלין זיע"א
בחג הפסח מתחילין כל נפשות ישראל
להתקרב להשם יתברך וקריאת פרשת
צו מסיעת לך

כרב השנים קורין הסדרא הזאת פרשת צו בשבת שלפני פסח, יש לומר הענין, שפסדרא הזאת נאמרו כל עניני התחלות התקרבות עבודה, הינו פרשת תרומת הדשן הוא התחלת עבודת הקרבנות בעבודות היום, ופרשת זה קרבן אהרן וגו' הוא התחלת הפהן העובד את עבודת הקרבנות, ופרשת מלואים הוא התחלת מקום המקדש לעבודה.

ועל ידי קדשת ההתחלות האלו שאנו קורין בשבת הזו, נוכל להתחיל להתקרב אליו יתברך בחג הקדוש הבא לקראתנו, שבו מתחילין כל נפשות ישראל להתחיל מחדש להתקרב אליו יתברך.

ועל זה מורה הקרבן פסח, אשר צוה הוא יתברך שכל נפש מישראל יקריב קרבן הזה, אשר לא מצינו עוד קרבן שיחייב ה' להביא - אם לא על איזה חטא חס ושלום, אף לאשר הוא יתברך בחר בעם הקדוש הזה לקרבם אליו, לכן בהתחלתו צוה שיקריב כל יחיד את הקרבן הזה, שעל ידי הרצאת דמים וקדשת ברית מילה יתחילו להתקרב אליו, כמו הגר הבא להתגבר אינו יכול להתחיל לכנס לקדשה עד יהיה לו התחלות אלו, באשר אנו למדין הדבר הזה מסיני.

וההתחלה הזו היא בחג הזה בעודם במצרים, ונשרש הקדשה הזאת בכל נפשות ישראל לדורות, בעת שיגיע הזמן הזה יהיה להם קדשת ההתחלה הזאת, ולכן אנו קורין את הסדרא הזאת בשבת שלפני חג הזה, שעל ידי קריאתנו ההתחלות הנאמרים בה ישרה עלינו קדשת ההתחלה הבא לקראתנו בחג הקדוש הבא עלינו לטובה:

אור למאיר

רבי מאיר מביקאווסק זיע"א
וריוות בעבודת הבורא יתברך

צו את אהרן, אין צו אלא לשון זרוז. אשר בא הלמוד הזה במצות עולת תמיד, אשר עולת ראשי תיבות ו'לחם ע'צלות

ל'א ת'אכל (משלי לא כז). גם בא הלמוד הזה במצות עבודת האש הוא העלה על מוקדה, אשר בארבע יסודות אש מים רוח עפר שנכנה הגוף מיסוד האש בא הוריוות להאדם.

'אשי' כהן גדול - אש והתלהבות

לכן בעבודת הקטרת שאומרים לכהן גדול אשי כהן גדול הוי תזהר שלא תפנה, יש לבאר דלכן קורין אותו אשי כהן גדול על שם האש שממנה באה הוריוות, וזה שנקרא 'ההכהן הגדול מאחיו' (ויקרא כא ט) על שם 'האח לפניו מבערת' (ירמיה לו כב) שהוא האש.

טעם נפלא לקריאת שבת זו 'שבת הגדול'

והנה קורין פרשה זו בשבת הגדול שהוא בעשר לחדש שנטלו אז הקרבן לפסח ארבעה ימים מקדם לבקרו ממים, שהוא וריוות שמוכנים הם לקים מצות בוראם, כמו שהעיד עליהם הכתוב (שמות יב כח) 'ולכח ויעשו'.

והנה בארבע ימים יש צ'ו שעות שהוא מורה על וריוות, אין צו אלא זרוז, אשר בפרשה זו למד לנו התורה להיות זרוז פענין וריוות כהן גדול, ולכן נקרא שבת זה שבת הגדול:

ואש המזבח תוקד בו

בית אהרן

רבי אהרן מסקלין זיע"א

תורה עם החיות של אש עולה למעלה

עוד נוכל לומר, זאת תורת העלה, היא העלה על מוקדה. שמעתי אומרים בשם הרב הצדיק מורנו הרב שלמה מקארלין זצוק"ל, איזו היא התורה שלומדין שיעלה למעלה, כשלומדים אותה עם החיות של אש של מעלה.

וזהו זאת תורת העלה, הינו איזו התורה שעולה למעלה, היא העלה על מוקדה, שלומד אותה עם חיות הבורא יתברך שמו, עולה לה, שנאמר 'הלוא כה דברי באש נאם ה' (ירמיה כג כט), אין צריך לומר ולדבר על ידי דברי ה' ממש, רק הפונה 'דברי אשר שמתי בפיך' (ישעיה נט כא), הינו הדבורים שננתן הקדוש ברוך הוא לישראל הם 'באש', וטבע האש שעולה למעלה כדאייתא בזהר הקדוש.

ע"י שבירת היצר מקבל חיות ועולים הדבורים למעלה

'וכפטיש' פ'צץ סלע' (ירמיה כג כט), התורה מ'פוצץ את הסלע הינו היצר הרע, כי עקר מסף המכדייל שאינו מניח את התורה לעלות למעלה הוא היצר הרע, וכיון שמשבר אותו אזי אין שום מסף המכדייל ועולה הדבורים והתורה של ישראל למעלה.

על המזבח, שזוכח את יצרו, כל הלילה עד הבקר הינו תמיד, כשחס ושלום אינו מאיר לו להאדם כל כך, שזה בחינת לילה, צריך לראות לזבח את יצרו ולשמר את עצמו מכל נדנוד אסור.

ע"י זהירות מעברה מקבלים חיות כמו בעשית מצוה

כי במה שנוהרים מלעשות עברה מקבלים חיות כמו שמקבל חיות בעשית המצוה, כי אבי אדוני זקני הרב הצדיק הקדוש זצוק"ל אמר, כי עקר עשית המצוה הוא 'אשר קדשנו', והינו ההתקשרות להשם יתברך, ומי ששומר את עצמו מלעשות עברה, מפני מה אינו עושה, מחמת שזוכר שהקדוש ברוך הוא צוה שלא לעשות, נמצא מקבל על ידי זה התקשרות להבורא.

ההבדל בין ישראל לאמות העולם

מה שאין פן אמות העולם שאינם נלקחים רק מסטרא אחרא, ואין להם חיות פלל, הגם שכתוב 'ומלכותו בכל משלה', אף על פי כן הכל על ידי לבושין ולבושים דלבושין, ואין בידם לעלות למעלה לה'.

אבל ישראל החיות שלהם נלקח מאת הקדוש ברוך הוא בעצמו, לזאת כשעושין דבר מצוה עם החיות אזי עולה למקומו למעלה ולמעלה. וזהו זאת תורת העלה, הינו זהו התורה שעולה למעלה, הינו היא העלה על מוקדה, שלומד אותה עם חיות של הבורא ברוך הוא וברוך שמו:

נחלה לישראל

רבי אברהם מסטרטין זיע"א

התלהבות בתורה

שמעתי בשם רבנו הקדוש מורנו הרב רבי אברהם מסטרטין זצ"ל, שאמר: זאת תורת העלה וכו', כך צריכים ללמד תורה. היא העלה על מוקדה, שיהיה האדם נשרף בשעה שלומד תורה, שילמד בהתלהבות, פיקוד אש.

פעם ראשונה בעת התחנכו בתפלין בבר מצוה וכיוצא בנזכר, וזהו דומה למה שהכהן גדול ברב מחו וקדשתו ומדרגתו מקריב עשירית האיפה של החנוף (דכיהו הדיוט) בכל יום ויום. מה שאין פן הכהן הדיוט מרגיש רק בעת התחנכו, על פן צריך להקריב רק בעת התחנכו בעבודה, והבן:

ויחי יוסף

רבי יוסף מפאפא זיע"א

אש והתלהבות קדשת בית הכנסת תלוה את האדם אף בצאתו למשא ומתן

יש בפרשה זו מצות עשה שיהא דולק אש על המזבח תמיד שנאמר 'האש על המזבח תוקד בו לא תכבה ובער וגו' (ו ה), ולא רק בשעת הקרבה מצוה שתהא אש על המזבח אלא גם שלא בשעת הקרבה, ודרשו בתורת כהנים אף בשעת המסעות צריך שיהא דולק בו האש.

יש לבאר על דרך רמז מוסר, דהתורה נקראת אש, על דרך הפתוב 'הלוא כה דברי פאש' (ירמיה כג), וכח התורה פועל מחשבות טובות בשעה שעומדים בבית הכנסת ובית המדרש – שהוא במקום הקרבת הקרבן.

אמנם לא סגי אם רק בשעה שעומדים בבית הכנסת לחוד יש בו אש התורה, אלא אף גם זאת כשיוצא מבית המדרש, ואף בשעת מסעות – כשנוסעים לעבודה ולמסחר, גם אז תהיה אש התורה דולקת בו במחשבתו שיהא כל מעשיו על פי התורה:

האדם קרירות בעבודת ה'

והמכבה אש המזבח עובר בלאו, ודגמתו הוא כשאדם נעשה מצוה וקר בעבודה, ומחייב האדם לעורר בקרבו רגש חם בכל יום ולא יסמך על החם השבועי שבקרבו, ולזה רמזו ז"ל אף על פי שהאש יורדת מן השמים מצוה להביא מן ההדיוט, ומסדרין כל שלש המערכות בכל יום ויום, שמענה ואתה דע לך (שנת תרע"ו):

חיים ושלום

רבי חיים אלעזר ממנונקאטש זיע"א

ההתעוררות וההתרגשות שיש לנובר הבר מצוה צריכה להיות לכל אדם בכל יום

שמעתי מפה קדוש אבי אדוני מורי ורבי זי"ע, כי על סעודת בר מצוה שלו בא (לסטרייז) אבי זקנו הרב הקדוש מלאנצהוט זי"ע (בעל ספר יודעי בינה), והגיד אז בעת הסעודה כי אנו רואין את ההתעוררות ורגש הנפש שיש להנעשה בר מצוה בעת התחנכו בתפלין פעם ראשונה, והלא אנו הגדולים נעשים בכל יום בר מצוה, כמו שאמרו חז"ל (פסקא ווטא ואתחנן פי"ו) בכל יום ויום יהיו בעיניך פחדשים, וצריכים להרגיש זאת ההתפעלות ורגש בכל יום בעת התפלין והמצות, עד כאן דבריו הקדושים.

הכהן גדול זכה להרגיש זאת כל יום

אמנם באמת לאו כל אדם זוכה לזה, להרגיש בכחינת כל יום יהיו בעיניך פחדשים, אלא מיחדי סגלה גדולי וקדושי הדור, אולם כל אחד מרגיש רק

יש לפרש עוד על דרך שאמרו חז"ל (סוכה כח.) על יונתן בן עזיאל, בשעה שיושב ועוסק בתורה כל עוף שפורח עליו מיד נשרף, ולזה פון באמרו 'היא העלה', כל עוף שעולה עליו, 'על מוקדה' מיד נשרף (נחלה לישראל - שער בת רבים):

שם משמואל

רבי שמואל מסוכטשוב זיע"א

שלוש מערכות כנגד 'גוף' 'נפש' 'שכל' | אש עבודת הש"י צריכה לבער בכל חלקי האדם

כמנין המערכות שעל המזבח שהיו בכל יום שלש, אחת לאברים ופדרים, ואחת שממנה מכניסים גחלים לקטרת שבמזבח הפנימי, ואחת לקיום האש כרבי יוסי דבש"ס יומא (מה.) ופסק הרמב"ם פורתיה.

יש לומר דשלש אלו מקבילות ליגוף ו'נפש' ו'שכל'. המערכה של גחלים לקטרת שעל המזבח הפנימי רומזת ל'שכל' שהוא מקשר בעליונים, המערכה לאברים ופדרים רומזת ל'נפש'. ויובן על פי מה שהגדנו במאמר הקודם שמקביל למצות מנוי המלך שהוא ענין התאספות כל כחות הנפש.

המערכה של 'קיום האש' רומזת ליגוף, שמצד עצמו אין בו שבת אלא שהוא נושא ונשמע לכחות ה'נפש' וה'שכל', והינו שאש דת תהיה בוערת באדם הן ביגוף הן ב'נפש' הן ב'שכל' רשפייה רשפי אש' (שה"ש ח.)

המכסה אש המזבח - דוגמתו בעבודה

פרשת צו

לקרבנות ולמצות ה', בודאי צריך זרוז ביותר לצרף מיד מחשבתו הטובה למעשה בעובדא טבא, ודי למבין:

זאת תורת העלה הוא העלה על מוקדה על המזבח כל הלילה (ו ב)

פתוחי חותם

רבי יעקב אביחצירא זיע"א

'זאת תורת העלה וגו' - השומר עצמו מחטא וקרא קריאת שמע פראוי זוכה שתעלה נשמתו בלילה למעלה

הנשמה בכל לילה עולה למעלה, ולא כל אדם זוכה לעלות לראות פני המלך, אינו זוכה רק מי ששומר עצמו מלחטא ביום, ומתפלל שלש תפלות כראוי, ובלילה

צריך שיוציא מיד מכח אל הפעל באיזה עובדא טבא, וכאם לאו הוא פחלוס ועוף וכענן פלה ונאבד.

וזהו שפרשנו בכללים, אין העולה בא אלא על הרהור הלב, הינו לכפר על הרהור הטוב שהלך לאבוד על ידי שלא עשה מעשה טובה, עין שם. זה שאמר כאן בעולה אין צו אלא לשון זרוז מיד ולדורות, פרוש מיד כשמעורר במחשבתו של אדם הרהור טוב, אל תעצל לומר לכשאפנה, רק לעשות מיד בנריות איזה עובדא טבא, ובכן יש לה למחשבה קיים להלאה ולדורות, עין שם בדברינו.

וזהו שאמר ביותר צריך לזרוז במקום חסרון כפי, רצה לומר כשהרהור הטוב ורעותא דלבא הוא בענן פזור קמון

צו את אהרן (אין צו אלא לשון זרוז מיד ולדורות, אמר רבי שמעון ביותר צריך הפתוב לזרוז במקום שיש בו חסרון כפי, רש"י) (ו ב)

דברי ישראל

רבי ישראל ממודן זיע"א

תכף ומיד כשמעורר לעבודת השם יקום איזה מעשה טוב

לכאורה מהו צווי הנריות כאן דוקא בקרבן עולה. אלא הנה ידוע אין לך אדם שאין לו שעה, כי יש לו בכל יום איזה הרהור טוב ורעותא דלבא וחשק לעבודת הבורא, והוא הבת קול המכרות בכל יום על התשובה פנודע, אף העקר הוא כי הרהור הטוב שנפל במחשבתו

לא ישכב עד שיקרא קריאת שמע על מטהו ויתודה ויפקיד רוחו ביד האל הנאמן, ואז זוכה שתעלה נשמתו למעלה. ובעת שיקרא קריאת שמע ימסר עצמו על קדוש ה'.

זהו שאמר זאת תורת העלה – רומז על הנשמה שזוכה לעלות בלילה, ולא כל הנשמות זוכות לעלות. ומפרש הכתוב תדע לך מי העלה, היא העלה על מוקדה על המזבח – דהינו מי שלא שכב עד שקרא קריאת שמע ומסר עצמו על קדוש ה', וזהו על מוקדה – דהינו שמסר עצמו לשרפה על קדוש ה' הרמוז במזבח, שחשבונו אל הויה, וגוף המזבח בעצמו רומז לשכינה.

ומה שאמר ואש המזבח תוקד בו, לרמוז דהאדם הנה מצטער ודואג הרבה ואש דולקת בקרבו על גלות השכינה וצער, וכל מי שמצטער על צער השכינה פשוט הוא שירא מלחטא ושמר עצמו כדי שלא לפגם בה חס ושלום. לזה אמר ואש המזבח תוקד בו – דהינו שתמיד אש תוקד בו על עסקי המזבח שהיא השכינה שהיא בצער, וכיין שפן ודאי שמר נפשו שלא לחטא, ובנה זוכה שתעלה נשמתו בלילה לאור באור פני מלך חיים:

ולבש הכהן מדו בד ומכנסי בד ילבש על בשרו (א ו)

באר מים חיים

רבי חיים מטשערנוביץ זיע"א

העוסק בתורה הקדושה וזהו מאנה ויתרחק מדברים בטלים, רק יתחבר עם הגונים ויעסק בתורה ויזכר יום המיתה ויתרחק מהתאוות

ולבש הכהן מדו בד וגו', פרוש הוא הכהן העובד את ה' בתורה הקדושה ולבש מדו בד ואמרו חז"ל מדו כמדתו וכו' ולדרבננו ירמוז שיהיה כמדתו ולא יתגדל יותר ממה שהוא, והן מדתו ידוע טפה סרוחה רמה ותולעה הכל ותהו ושאר המעלות שנמנו לו, ומה יתגאה אדם להקבל דמה אגוש כחציר ימיו וגו', גם זה המעט שעושה אינו שלו, כי הלא הכל הוא בכח וחיית הבורא שבו ואמרו חז"ל (סוכה נב.) אלמלא הקדוש ברוך הוא עזרו לא היה יכול לו ובמה יתגאה מעתה.

גם ירמוז מדו בד על מדת ההתבודדות ששבח והו חז"ל בכמה מקומות ובראשם מרן הארי"י ז"ל שכתב (מוכא בחרדים ובשלי"ה במסכת תשובה דף רל"ג) ששהתבודדות טוב לנפש יותר מפל הסגופים ומי עלה לשמים ונגלה לו קניית המעלות טובות

בדורותינו יותר ממנו.

גם על פי השכל כי מי שמתאנה תמיד לתבורת אנשים לא יקנה התורה עמהן כי מוכן עמהם לשיחה בטלה ודבורי האסור פלשון הרע ונחפה ודומיהן, או הרצון בתבורת אנשים ריקים בכדי להשיג כבוד מהם ואתה תהיה לרב ביניהם ומגיד לא בן אחי כי אם להתבודד בחדר ועסוק בתורה עם תלמידים הגונים או עם חברים מקשיבים לקולך.

ומכנסי בד ילבש על בשרו. אפשר ירמוז למה שידוע מהבאים בסוד ה' שאין טוב לנפש אדם אשר ימות כי אם לבושי פשתן מנקים שלא יהיה בהם שום מין אחר (ועיין בסדר הקדוש מעבר יבק ובחסד לאברהם מעין ד נהר ג"ב באריכות).

לזה אמר הכתוב שיזכר האדם ביום אשר 'מכנסי בד ילבש על בשרו', והוא יום המיתה, ולא ילווהו לבית עולמו שום תאוה והנאה מזה העולם כי אם התורה שילמדו לשמו יתברך ולא יותר. וגם למה לו לחשב בהכלי הכלים בעת למודו להתגדל ולהתפאר ושמה פתאום יבוא עתו ואיה גדלתו ותפארתו.

או ירמוז ומכנסי בד, כלומר זמן הפניסה ואסיפה לכל שישכב בד לבד בקבר, וזה 'לבש על בשרו', לראות שלא ירבה לו בשר בתאוותו, כי מרבה בשר מרבה רמה, וכבר נודע אמרם ז"ל (ברכות יח.) קשה רמה למת כמחט בכשר החי וכו':

ופשט את בגדיו (שלא ילכלך בהוצאת הדשן בגדים שהוא משמש בהן תמיד, בגדים שבשל בהן קדוה לרבו אל ימוזג בהן כוס לרבו, לך ולבש בגדים אחרים פחותים מהן, רש"י) (ו ד)

לקוטי שיחות

רבי מנחם מענדל מליובאוויטש זיע"א

למוד מעשי מכף שהכהו העובד עבודת הקרבה והקטרה עוסק גם בהוצאת הדשן

מיינה של תורה שבפרוש רש"י: לכאורה לפי דברי רש"י דרוש באור: מפנין שהוצאת הדשן היא ברגמת בשול קדוה, מאי טעמא נעשית היא על ידי אותו הכהן הממוזג כוס לרבו, הרי על דרך הרגיל ובפשטות הרי הם נעשים על ידי שני סוגי עבדים, והמבשל קדוה אינו העבד והמשרת הממוזג כוס לרבו.

ולפי זה לא רק שהיה צריך להיות בבגדים אחרים אלא היה ראוי שיעשה על ידי כהן אחר. וחזינן מהא,

דהגם שהן שתי עבודות שונות, מפל מקום ראוי לאותו הכהן לעשות את שניהם.

ויש לומר שפנה יש הוראה בעבודת כל אחד ואחד מ'שראל', ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש' (שמות יט ו) בשרותו לקונו:

בנוגע לעצמו, נוסף על ההוראה הכללית ד'לא תהא יושב ושקל מצותיה של תורה וכו' קלה שבקלות וכו' ותמורה שבתמורות וכו' הרי הן שוין' (תנחומא עקב ט, הרי עבודה ושרות להקדוש ברוך הוא צריך להיות לא רק במצות בפעל אלא גם בהתקנה והקנה דהקנה דהמצוה.

וכראיתא בגמרא (כתובות ג:) 'כמה גדולים מעשה חיא', שהוא בעצמו התעסק לא רק בעצם הלמוד עם תלמידים אלא עשה בעצמו את כל ההכנות והכנות להכנות, שבעצמו ירע פשתן ומגדלנא נישבי (מקלע אני מקמרת) וציינא טבא (צביים) וכו' ואריכנא מגילתא (ומתקן אני קלפים) וכו' וכתובנא חמשא חמשי (תורה) לחמשה ינוקי כו'. ועוד זאת, שעשה הכל באותה המסיירה ונתניה כמו להמצוה עצמה.

והדרך שיתכן זה, הוא מצד גדל בטולו לרצון העליון. דחלוקי דרגות, בין מצוה להכשר מצוה והכשר דהכשר, שיכים בהיותו בהתגשותו מציאות בפני עצמו, דהגם שהוא מציאות דקדושה, מפל מקום מרגיש את מציאותו, ומצד זה, בהכשר אינו מרגיש חשיבות ותכלית כמו בגוף קיום המצוה, כי דוקא על ידי המצוה נעשה צווי וחבור עם הקדוש ברוך הוא, ככרפת כל המצות אשר קדשנו במצותיו וצנינו.

אבל מצד רצון הקדוש ברוך הוא אין חלוק בין המצוה גופא (שעל ידה ממשיכים אלקות) והכשר מצוה. וכאשר האדם הוא בכטול גמור לרצון העליון למעלה משעם ודעת אין נפקא מינה באיזה דבר הוא רצון העליון, ועושה ומעשה בהכשר מצוה כמו בגוף המצוה.

ואותו הדבר הוא גם בעבודה עם הזולת: יכול אדם לעשות 'חשובן' שהוא יעסק רק בהשפעה על יהודי כזה שהוא 'במקום רבו', בד' אמות של בית הכנסת וביית המדרש, אבל להשפיע על יהודי הנמצא 'מחוץ למחנה' אין זה תפקידו. ולמדים מפרוש רש"י, שאותו העבד הממוזג כוס לרבו הוא עצמו צריך ללכת חוץ למחנה ולעשות עבודתו שם:

מיד 'ולקח אהרן'. לכה אמר הקדוש ברוך הוא 'קח את אהרן, גדלחו בלקיחה וכו'. 'קח את אהרן ואת בניו, זהו שאמר הפתוב 'מתהלך בתמו צדיק אשרי בניו אחריו', דבר אחר, 'קח את אהרן ואת בניו, אמר לו הקדוש ברוך הוא פתה אותו בדברים, לפי שהיה בורח מן השקרה כו', (תנחומא י' ח ב)

ייטב לב

רבי יקותיאל יהודה מסיגועט זיע"א
עצה טובה להנצל מפניות וכוונה שלא לשם שמים | מעשה מהישמח משה זיע"א

והדברים צריכים באור. אכל עוד דברים בגו, על דרך ששמעתי עובדא הנה במזולה"ה, פעם אחת ארע שפשהלך וישב ללמד נתערב בלבו איזה מחשבה להנאתו לחדש איזה דבר להנאות וכדומה, אז גמר בלבו פיון שנה שלא לשמה לא אלמד עתה ורצה לילך בטל. ושוב אמר עם לבבו: וכי אני רשאי לילך בטל, הלא פתיב 'והגית בו יומם ולילה' (יהושע א ח) ואין אני רשאי להבטל ממנה אפלו רגע אחת ואני מכרח ללמד.

חזר ואמר: אמה ה' יודע מחשבות לבי, אם לא מכח שאני מחיב לקים מצות והגית בו לא הייתי לומד עתה מחמת פנות הנאתי, רק מכח שאני מחיב לקים מצותך, אם בן פנותי לשמה לקים רצונך, ואם אפלו יתערב בכל זאת פונה בלתי רצויה וענוש אעגש על זה, עם כל זאת אני מחיב בדבר ללמד ושלא לילך בטל אפלו רגע, אם בן ממילא פנותי לשם שמים.

אז אמר בלבו, עתה אני מבין פי מאד עמקו מחשבותם של חז"ל (פסחים ג) שאמרו לעולם יעסק אדם בתורה אפלו שלא לשמה, כלומר אפלו אם עולה בלבו שילמד להנאתו שלא לשם שמים, לא יאמר אלף בטל, פי אם ילמד, שהרי אינו רשאי לילך בטל והוא מכרח ללמד אפלו בכונה בלתי רצויה, אם בן בהעלותו על לבו כן הרי פנותו רצויה לשם שמים, ונהו שאמרו שמתוך שלא לשמה בא לשמה, עד כאן דבריו, והבן פי זה שכל עמק.

באור דברי משה רבנו לאהרן הכהן על פי חז"ל

ועל דרך זה אמר משה לאהרן, בודאי אם אפשר לו להתכונן בלתי לשמו יתברך, מה טוב, אך אפלו אם אולי יתערב בו איזה מחשבה להנאתו וכדומה, עם כל זאת אינו רשאי להבטל מזה, פי הוא מחיב לקים מצות בוראו על כל אפן, ומכל שכן מה שהדבר נוגע לטובת ישראל לכפר על העם, אם בן אפלו אם ענוש יענוש על

וזהו פנות הפסוק: **זאת תורת החטאת,** דהינו כשישוב אדם בתשובה ויחזר להתקדש ולהתדבק בשכינה הנקראת זאת, ובתורת ה', מה יהיה משפט המלאכים הרעים הנקראים חטאת שנובראו ממעשיו הרעים, לזה אמר במקום אשר תשחט העלה תשחט החטאת, כלומר, קדם שישוב זה האדם בתשובה היה ראוי שתשחט ותאבד נשמתו הנקראת עולה, ועכשו זה המלאך הרע הנקרא חטאת הוא שישחט תמורתה, והיא תשאיר תמימה בלי מום.

ופרוש במקום זה, הוא לשון פחת, והכי קאמר, 'פחת אשר תשחט העולה תשחט החטאת'. ודומה לו (יהושע ב א) 'והיה במקום אשר יאמר להם לא עמי אתם יאמר להם בני אל חי'. וזה שאמר קדש קדשים היא, קאי על 'העולה' שהיא הנשמה, כלומר עכשו שמת 'החטאת' שהוא המלאך הרע, אם בן נתקן האדם הנה, והנשמה קדש קדשים היא:

אם על תודה יקריבנו (ו יב)

לקוטי מוהר"ן

רבי נחמן מברסלב זיע"א

לעתידי לבא תהיה העבודה רק בבחינת הודאה והפרכת הבורא

עקר ששוע עולם הבא, להודות ולהלל לשמו הגדול יתברך ולהכיר אותו יתברך, שכל ידי זה סמוכים וקרוכים אליו יתברך, פי כל מה שיוצא ויפירין אותו יתברך ביותר, סמוכים אליו ביותר. פי שאר כל הדברים יתבטלו לעתיד כלם, בבחינת 'כל הקרבנות בטלין חוץ מקרבן תודה' (ויק"ר ט ז), שלא ישאר לעתיד רק בחינת תודה והודאה, להודות ולהלל ולדעת אותו יתברך, כמו שכתוב (ישעיה יא ט) 'כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים ליס מכסים', שזה כל ששוע עולם הבא (ח"ב תורה ב):

קח את אהרן ואת בניו ואת החטאת ואת שני האילים ואת סל המצות (כבוד חכמים ויחלו' אלו בני אהרן, שנאמר 'קח את אהרן ואת בניו אתו', למה נאמר 'קח', אמר הקדוש ברוך הוא למשה ח"ב אני לקיחה (לאהרן). קום אתה וגדלחו בלקיחה, ואימתי לקח אהרן, בשעה שיצא הקצף כו, ואמר לו משה 'קח את המחטה', אמר לו אהרן הלהרגני אתה מבקש, בני הכניסו אש זרה ונשרפו ואני מוציא לחוץ ואיני נשרף, אמר לו משה לך מהרה וגו', כיון ששמע אהרן כן אמר אלו אני מת על ישראל איני כדאי,

דבר אל אהרן ואל בניו לאמר זאת תורת החטאת במקום אשר תשחט העלה תשחט החטאת לפני ה' קדש קדשים הוא (ו יב)

פתוחי חותם

רבי יעקב אביחצירא זיע"א

מכל מצוה נברא מלאך טוב ומכל עברה מלאך רע

אפשר לרמוז, על פי מה שאמר התנא עליו השלום (אבות פ"ד מ"א) דהעושה מצוה אחת קונה לו פרקליט אחד, והעובר עברה אחת קונה לו קטגור אחד. והמלאך הטוב הנברא מן המצוה והרע הנברא מהעברה, כל אחד נברא שלם ממש. ועל כל מצוה ומצוה נברא מלאך טוב, ועל כל עברה ועברה נברא מלאך רע.

וזה היה אצלי פנות הפסוק (איוב לו ז) 'ביד כל אדם יחתום לדעת כל אנשי מעשהו'. לפי שדרשו רז"ל בזה (תענית יא.), דבשעת המיתה אומרים לאדם כל עברות שעשה בימי, ומודה עליהם וחותם עליהם בידו, וזהו 'ביד כל אדם יחתום'. באמת, סיפא דקרא מאי קאמר 'לדעת כל אנשי מעשהו', די באמרו 'לדעת כל מעשהו', ומהו 'אנשי'.

אלא הפונה היא, פיון שכל עברה ועברה נברא ממנה מלאך רע, כלם נקבצו לו ביום המיתה, וכל אחד ואחד מעוז בפניו ואומר לו, אני שנובראתי מעברה פלונית שביום פלוני, וזהו 'לדעת כל אנשי מעשהו', דהינו האנשים שהם המלאכים הרעים שנובראו ממעשיו הרעים:

כששב בתשובה כל המלאכים הרעים שנובראו ממעשיו מתים

והנה כשישוב האדם בתשובה שלמה בראוי, ויתקן את אשר ענת, כל המלאכים רעים שנובראו ממעשיו הרעים, כלם חוזרים פגרים מתים. ועל זה בשר נתן הנביא לדוד המלך עליו השלום (שמואל ב' יב יא) 'גם ה' העביר חטאתך לא תמות', דהינו המלאך הרע הנקרא 'חטאת' העבירו והמיתו, ולכן אמה 'לא תמות'. והנה, אם לא חזר האדם בתשובה, ונשארו המלאכים הרעים שנובראו ממעשיו הרעים קיימים, בודאי שנפשו היא שתמות ותאבד.

ועל זה נאמר (יחזקאל יח ב) 'הנפש החטאת היא תמות', לא אמר הנפש שחטאה, רק 'החוטאת' לשון הנה, לומר לך, 'הנפש החוטאת' ונולד מלאך הנקרא 'חטאת' ועדין עומד שלא המיתו בתשובתו, 'הנפש' בודאי היא תמות'.

כשמתים המלאכים הנקראים חטאת הנשמה קדש קדשים

הָאָדָם לַמְצוּהָ שְׂאִינָה שִׁכְתָּ אֶצֶל מְלֹאכִים

צו אֶת אֶהְרֵן וְאֶת בְּנָיו לֵאמֹר זֹאת תּוֹרַת הָעֲלֵה וְגו'. בַּמְדְּרָשׁ תַּנְחוּמָא (צו א): זֶה שְׁאָמַר הַפְּתוּב 'כִּי מִי בִשְׁחָק יַעֲרֹף לֵה' יְדָמָה לֵה' בְּבָנֵי אֱלִים' (תהלים פט ז), אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֱלוֹ הֵייתִי מִבְּקֵשׁ קֶרֶבֶן לֹא הֵייתִי אוֹמֵר לְמִיכָאֵל שֶׁהוּא אֶצֶל לְהַקְרִיב לִי קֶרֶבֶן, וּמִמֵּי אֲנִי מִבְּקֵשׁ קֶרֶבֶן מִיִּשְׂרָאֵל, וְכֵן הוּא אוֹמֵר בְּלֶחֶם הַפְּנִים 'בְּיוֹם הַשְּׂבֵת בְּיוֹם הַשְּׂבֵת יַעֲרֹכְנֹו' (ויקרא כד ח) וְכו', עַד כָּאֵן לְשׁוֹן הַמְדְּרָשׁ.

וְנִרְאָה לְבָאָר, דְּאָף שְׂכַל בְּנֵי הָעוֹלָם וְתַקוּנוֹ תְלוּי בְּמַעֲשֵׂי עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אָף עַל פִּי כֵן אֵין הַסְּבָרָא נוֹתַנָּת שְׂמַעֲשֵׂי בְנֵי אָדָם יְהִיוּ נְאִים וְנִבְחָרִים יוֹתֵר מִמַּעֲשֵׂי הַמְּלֹאכִים, כִּי בְּוֹדָי מַעֲשֵׂי הַמְּלֹאךְ וְךָ וְנָקִי יוֹתֵר מִמַּעֲשֵׂי בֶן אָדָם אֲשֶׁר הִרְכַּבְתּוּ מוֹכֵן לִכְח הָרַע.

אֵךְ לְעִנְיַן הַהֲכָנָה שְׂיֻגַע לְשִׁלְמוֹת אֲמַתַּת הַמַּעֲשֵׂה שְׁעַל יְדָה יָבֵא הָאָדָם לְהַתְדַבֵּק בּוֹ יְתִבְרַךְ, בְּזֹאת מַעֲשֵׂי בְנֵי אָדָם יוֹתֵר מַעֲלִים, כִּי הָאָדָם מְסַבֵּף בְּסִבֵּף הַמְּנִיעוֹת הַעֲצוּמוֹת הַסּוֹבְבִים אוֹתוֹ בְּכָל עֵת בְּאֲשֶׁר הוּא קְרוּי מַחְמֵר, לֹא כֵן מְלֹאכֵי עֲלִיּוֹן אֲשֶׁר הֵמָּה קְדוּשִׁים וְטְהוּרִים בְּעֵצָם וְאֵינֶם גֹּשֶׁם כְּלָל וְלֹא יִפְּל בָּהֶם שׂוֹם הַשְּׂתַנּוּת.

וְזֵהוּ בְּאוֹר הַמְדְּרָשׁ: 'כִּי מִי בִשְׁחָק יַעֲרֹף לֵה', בְּחִינַת הַהֲעֲרָכָה, הֵינּוּ הַהֲכָנָה לַמַּעֲשֵׂה הָאֵם תִּפְּל כְּלָל בֵּין דְּרֵי מַעֲלָה, כִּי הֵלֵא הֵמָּה אֵינֶם כְּלָל בְּגִדְרֵי הַהֲכָנָה רַק בְּמַעֲשֵׂה לְבָד, וְנִמְצָא בְּזֵה בְּאֵם הֵייתִי חֲפֵץ בְּהַמַּעֲשֵׂה עֲצֻמָּה הֵייתִי מְצוּהָ לְמִיכָאֵל שְׂיַעֲשֶׂה, כִּי בְּוֹדָי מַעֲשֵׂיהֶם וְכִפִּים וְנִקְיִים יוֹתֵר מִמַּעֲשֵׂיכֶם, אֲבָל כְּשִׂצוּיִתִּי לְכֶם מוֹכַח מְזֵה שְׂאִין אֲנִי חֲפֵץ בְּהַמַּעֲשֵׂה עֲצֻמָּה רַק הַהֲכָנָה וְהַעֲרָכָה לְהַמַּעֲשֵׂה, וְזֹאת שְׂלֶכֶם יִפְּהָ יוֹתֵר, 'הֵךְא הוּא דְכְּתִיב יַעֲרֹכְנֹו דִּיקָא לִפְנֵי ה' וְכו'':

חֲמִדַּת דָּוִד

רבי דוד צבי מנייטשטאדט זיע"א

ויגבה לבו בדרכי ה'

זאת התורה לעלה למגתה ולחטאת ולאשם ולמלוואים ולזבח השלמים (ו לז). הנה עקר העצה ותחבולה על היצר לקבץ עתים לתורה, ועל ידי זה מתבטל כל הרע ורומנא לצלון, ואף שיצר הרע מכניס בקרבן שפלות של שקר, הלא אהה מלא

יִשְׂרָאֵל אֶת אֱלֹהֵי מִצְרַיִם לֹא הִתְיָרָא, וּבְחִינָה זוֹ הִיא רַק בְּמוֹחִין דְּגִדְלוֹת

יש מִי שְׁעוֹבֵד לְהַבּוֹרָא בְּרוּךְ הוּא בְּגִינָן דְּאִיהוּ רַב וְשְׁלִיט, וְאֵינּוּ מֵשִׁים עַל לְבוֹ הַטּוֹבוֹת וְהַחֲסָדִים מֵהַ שְׁהֵשֵׁם יְתִבְרַךְ בְּרוּךְ הוּא מְשַׁפִּיעַ עֲלָיו, כִּי כָל הַטּוֹבוֹת וְכָל הַתַּעֲנוּגִים כְּלֹא נִחְשְׁבוּ נִגְדַּ תַּעֲנוּג עֲבָדוֹת הַבּוֹרָא בְּרוּךְ הוּא. וְזֵהוּ נִקְרָא מוֹחִין דְּגִדְלוֹת.

ויש מִי שְׁעוֹבֵד לְהַבּוֹרָא בְּרוּךְ הוּא מְחַמַּת שְׂמִשְׁפִּיעַ עֲלָיו חֲסָדִים וְשַׁפַּע רַב, וְזֵהוּ נִקְרָא מוֹחִין דְּקִטְנוּת, שְׁעוֹבֵד לְהַבּוֹרָא בְּרוּךְ הוּא בְּקִטְנוּת הַשְּׂכָל. וְכָל מִי שְׁעוֹבֵד לְהֵשֵׁם יְתִבְרַךְ בְּמוֹחִין דְּגִדְלוֹת, אֵין לוֹ שׂוֹם מוֹרָא וְפַחַד מִכָּל הַמְּאֲרָעוֹת שְׂבָאוֹת עֲלָיו, כִּי אָף עַל פִּי שְׁלִפֵי הַנְּרָאָה הוּא צָרָה, לְבוֹ נִכּוֹן וְכַסוּת שְׂבּוּדָאֵי לֹא יִגִּיעַ לוֹ שׂוֹם נִזְק, אָף בַּחוּץ לְפִי הַנְּרָאָה הוּא צָרָה. וּמִי שְׁעוֹבֵד לְהֵשֵׁם יְתִבְרַךְ בְּמוֹחִין דְּקִטְנוּת, אֲזִי כְּשִׁבָא עֲלָיו אֵיזָה מְאֲרַע מִן הַמְּאֲרָעוֹת, אֲזִי נִפְּל עֲלָיו פַּחַד גְּדוֹל. וְעַל יְדֵי זֶה מִתְגַּבֵּר עֲלָיו כַּח הַחִיצוֹנִים שֶׁהוּא תַּחַת מְמִשְׁלָתָם.

ומזה הטעם כתבו הפוסקים ששבת שלפני פסח קורין אותו שבת הגדול, על שם גס הגדול שנעשה בו. והיה שניהם קהות על זה ששוחטין את אלהיהם. ולכאורה יש להבין, מפני מה יחסו וקראו לזה הגס גדול יותר משאר נסים, וכי לא היו נסים גדולים יותר מזה הגס, והא גס דקריעת ים סוף ושאר נסים שעשה השם יתברך עם עמו ישראל היו יותר גדולים מזה הגס.

אך רמזו לנו, שישראל בעת הזאת עבדו להשם יתברך במוחין דגדלות, וכל מי שעובד להשם יתברך במוחין דגדלות אֲזִי אֵין לוֹ שׂוֹם מוֹרָא וְפַחַד מִכָּל אֵיזָה מְאֲרַע שְׂבָא עֲלָיו. וְלִזֵּה קִרְאוּ אוֹתוֹ גִּס 'גְּדוֹל', שְׂנַעֲשֶׂה בְּגִדְלוֹת הַשְּׂכָל שְׂלֹא הִיָּה לְהֵם שׂוֹם מוֹרָא וְפַחַד מִן הַמְּצַרִּים אָף עַל פִּי שְׁהִיוּ רוֹצִין לְשַׁחַט אֶת אֱלֹהֵיהֶם (פרשת יתרו):

חזק ונרתחזק

אהל תורה

רבי מנחם מענדל מקוצק זיע"א
אף שמעשי המלאכים נעלים ממעשי
בני אדם אך השם יתברך חפץ בהכנת

שמועל בהקדש, עם כל זאת הוא מחיב למסר נפשו בשביל שמו יתברך ובשביל ישראל, שזה דרכו בקדש שאמר מוטב יתלה הסרחון בי וכו'.

וכן עֲשֵׂה בְּלִקְיַחַת הַמַּחֲתָה, שְׁגַמֵּר בְּלְבוֹ לְמוֹת חֲלִילָה בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שְׁאָמַר הַמְדְּרָשׁ, וּמִמִּילָא אִם יְהִיָּה כְּוַנְתּוּ כֶּף אֲזִי תְרִי כְּוַנְתּוּ זָכָה רַק בְּשִׁבִיל לְקַיִם מְצוֹת בּוֹרָאוֹ וּבְשִׁבִיל טוֹבַת כְּלָל יִשְׂרָאֵל, וְזֵה עִנְיַן הַדְּבָר שֶׁפִּתְּחָה אוֹתוֹ מִשֵּׁה וְנִתְּן עֲצָה שֶׁל חֲכָמָה וְהַשְּׁכָל:

ויעש משה כאשר צוה ה' אתו ותקלה העדה אל פתח אהל מועד (ח ד)

יכה פאר

רבי חנוך העניך מבנדין זיע"א
כאשר ישראל באחדות גמורה אינם
תופסים מקום

איתא בַּפְּסוּק וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּה ה' אוֹתוֹ וְגו' וַתִּקְהַל הָעֵדָה וְגו' וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֵל הָעֵדָה זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה ה' לַעֲשׂוֹת. וְאֵינּוּ מוֹכֵן לְכַאוֹרָה מֵהַ צִוָּה לַעֲשׂוֹת. וְרַש"י ז"ל פִּרְשׁ אֵל תֹּאמְרוּ לְכַבּוּדִי וְלְכַבּוּד אַחִי אֲנִי עוֹשֶׂה וְכו', וּבְאוֹר הַחַיִּים מְאִירֵךְ בְּפִירוּשׁ הַקְּרָא.

והנה הַתּוֹרָה נִתְּנָה לְדִרְשׁ, וּלְפִי עֲנִיּוֹת דְּעִתֵּי הַשְּׁכָל וְהַבּוֹי נִרְאָה בְּעִזְרַת הַשֵּׁם יְתִבְרַךְ לְפִרְשׁ, דְּהִנֵּה אֵיתָא 'וַתִּקְהַל הָעֵדָה אֵל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד', וּפִרְשׁ רַש"י דְּזֵה אֶחָד מִן הַמְּקוֹמוֹת שֶׁחֲזִיזִיק מוֹעֵט אֶת הַמְּרַבֵּה, וְלְכַאוֹרָה לְמָה הִיָּה נִצְרָף הַגִּס הַזֶּה.

אלא לְהִרְאוֹת, כַּאֲשֶׁר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאַחַדְוֹת, מוֹעֵט מְחִזִּיק אֶת הַמְּרַבֵּה וְאֵין תּוֹפְסִים מְקוּם וְכו', וְזֵה כְּדֹאֵיתָא פֶּד רַחֲמִיתָן עֲזִיזָא אִפּוֹתְיָא דְּסַפְסִירָא שְׂכִיבָן, וְזֵה מִפְּנֵי שְׂאֵז נְכַנְס אֶהְבָּה גְּדוֹלָה לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל זֶה לְזֵה וְנַעֲשֶׂה כֶּף, וְלִזֵּה הִיָּה מוֹעֵט מְחִזִּיק אֶת הַמְּרַבֵּה.

ולזה אָמַר מֹשֶׁה רַבְּנוּ לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל זֶה הַדְּבָר אֲשֶׁר צִוָּה ה' לַעֲשׂוֹת, אֲשֶׁר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יַעֲשׂוּ כֵן לְעוֹלָם וְיִחֲזִיקוּ בְּאַהֲבָה גְּדוֹלָה וְיִהְיֶה תָּמִיד כֵּן מוֹעֵט מְחִזִּיק אֶת הַמְּרַבֵּה, כֵּן יְהִי רְצוֹן:

שבת הגדול

קדשת לוי

רבי לוי יצחק מברדיטשוב זיע"א
'שבת הגדול' - על שם שכאשר קשרו

שפתי צדיק

רבי פנחס מנחם מפיליץ זיע"א

לאחר שחוזר בתשובה לא יטעה לחשוב שגשאר כהם ורשם מעונו

לאחר

שנשרף הקרפון יש עוד מצות תרומת הדשן, כי על ידי לב נשבר מבעל הקרפון, כדאי תא בחנוף שצריך לדמות בנפשו שנשרף כליות שלו להקטיר מפני שיעצו אותו לילך בדרך רע, עתה חוזר ושב בתשובה, אל טעה שגשאר כהם ורשם מעונו, לכו מראין שאחר כל ההקרבה נצטנה מצוה חדשה תרומת הדשן, כמו תשובה מאהבה נהפך הכהם גופיה לזכות:

מבשר טוב

רבי בן ציון מביאלא זיע"א

כל עניני המקדש נפעלים בגלות על ידי יסורים ורחימים

ובודאי שעבודת הקרפנות שיף בכל דור ודור, שהרי כבר איתא מהבעל שם טוב הקדוש, זי"ע ועכ"י, שהתורה נצחית היא, לכל דור ולכל זמן ולכל יהודי באשר הוא שם. כמו שהביא בספר הקדוש בתי שם טוב (פרשת חוקת):

כמו שלמד הבעל שם טוב ז"ל שכל המצות הם נצחיות בשכל, אף שבפעל הם בזמן ומעשה, מכל מקום בשכל הם תמיד נצחיים. כי התורה הוא אלקותו ואלקותו נצחיות, כמו שאומרים כל תלמידי הבעל שם טוב ז"ל בשמו: שכל התורה צריכה להמצא תמיד בכל זמן, בדרך חכמה ושכל, שיש ללמד מפל מצוה רמזתה.

ודוגמא לזה רואים אנו בגמרא מנחות (ק"י) 'מאי דכתיב 'זאת תורת ה' חטאת' (ו יח), 'זאת תורת האשם' (ו א), כל העוסק בתורת חטאת כאלו הקריב חטאת, וכל העוסק בתורת אשם כאלו הקריב אשם'. עד כאן.

הרי, שבפעם התורה, הרי הוא כאלו הקריב עולה וחסאת, אף בזמן שאין בית המקדש קיים. והוא הדין כל שאר ענינים הנפעלים בבית המקדש, נעשים כיום על ידי עבודת השם יתברך בגלות של יסורים ורחימים, ובזמן של אפיקורסות, כאשר עובדים השם יתברך בכל מיני אפנים, שנחשב להם כעבודת המקדש (פסח פ"ו):

אוצרות גאוני הדורות

זאת תורת העלה הוא העלה על מוקדה על המזבח כל הלילה (ו ב)

בתנות אור

רבי מאיר אייזנשטאט זצ"ל

הקטרת אברי עולה קודמת לאברי חטאת

ואיכא למידק למה פתח ב'זאת תורת העלה' ואחר כך בתיב 'זאת תורת החטאת', הלא קימא לן בכל מקום חטאת קודם לעולה, אם כן הנה לו להקדים חטאת ואחר כך עולה [וכו'].

ונראה לי לישב, דאי תא בפרק כל התדיר (ובחים פ"ט) דם חטאת קודם לעולה מפני שהוא מרצה, איברי עולה קודם לאיברי חטאת מפני שהוא כליל ויש בו צד רבוי למזבח. הרי לפנינו לענין להקריב אברים עולה קודמת.

וזה פרוש הפסוק צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העלה, רצה לומר עולה ראשונה, ולא יקשה לך הלא חטאת קודמת לעולה ואם כן למה פתח בעולה,

ומתוך היא העולה על מוקדה על המזבח כל הלילה, דאברי עולה להקטיר על המזבח עולה קודמת לחטאת משום שיש בו צד רבוי למזבח, ולכך פתח בתורת עולה תחלה.

פני יצחק

רבי יצחק פראנסים זצ"ל

קרבו העולה באה כדורון לה'

יש לדקדק, מדוע פתח הכתוב בקרבן עולה ואחר כך בקרבן חטאת, כמוכא בהמשך (ויקרא ו יח), ונהרי בגמרא בזבחים (ז) מבאר שקרבן חטאת קודם לקרבן עולה שנאמר 'והקריב את אשר לחטאת ראשונה' (שם ה, ח).

ונראה לכאור, בהקדים את דברי המדרש תנחומא (צו סי' א), אמר הקב"ה קימו מה שכתוב למעלה מן הענין 'והנה כי יחטא ואשם והשיב את הגולה אשר גזל' (שם א), ואחר כך 'זאת תורת העלה היא העלה'. למה, 'כי אני ה' אהב משפט

שנא גזל בעולה' (ישעיה סא, ח). ולכאורה, אפשר לדרש זאת גם ללא התוספת 'היא העלה'.

והנה, בגמרא זבחים (ו), אמר רבא, 'עולה דורון היא ופרש רש"י, שאינה באה ככפרה ממש, אלא אחר שכפרה התשובה, היא באה להקבלת פנים. כאדם שסרח במלך ורצהו על ידי פרקליטין, וכשבא להקביל פניו, מביא דורון בידו.

ומעתה, אפשר שבא המדרש לתרץ, מדוע לא פתח הכתוב בקרבן חטאת, שהרי קרב הוא קודם לקרבן עולה. ותרץ המדרש, כי מה שקרבן חטאת קודם לקרבן עולה, זהו דוקא כאשר עליו להקריב חטאת על חטאו, אבל כאן מדבר שכבר עשה תשובה, וקיים 'והשיב את הגולה אשר גזל', וממילא, אינו צריך להביא קרבן חטאת, ונמצא שהעולה שהוא מביא אינה אלא כדורון לה'.

וזהו שפתחה הפרשה ואמרה 'זאת תורת העלה', אף שבדרך כלל עולה שנחשבת לדורון, קרבה רק לאחר קרבן

תורת האשם' ולא כתיב בהו 'אשר יקריב'. ועוד שחזר לומר 'אם על תודה יקריבנו והקריב על זבח התודה' והוא כפל ענין, ועוד פתח בשלמים והזכיר תודה.

ונראה לומר שרמזו כאן שבח המודה ומפיר בטובתו של הב"ה, שלעולם יתמיד לו הב"ה חסדיו ונפלאותיו, וזה שאמר וזאת תורת זבח השלמים שהם באים על השלום ועל הטובה שעשה הקב"ה עמו והוא מפיר בטובותיו, זהו שכתב אשר יקריב לה' כי ישוב ה' לשוב עליו לטוב ויחזר ויקריב קרבן שלמים אחרים לה'. **אם על תודה שביבא להודות לה' על אשר גמלו כל טוב, והקריב על זבח התודה.**

ולזה כגון דוד המלך ע"ה שאמר (תהילים נ כג) 'זבח תודה יכבדנני', והנה חז"ל (ויק"ר ט ב) דרשו יכבדני אין כתיב כאן אלא יכבדנני, כבוד בעולם הזה וכבוד בעולם הבא. ויש לנו לבאר איך מתחכם על שהקריב זבח תודה שיכבדהו הקב"ה בעולם הבא [וכו'].

אמנם כפי ענינו יש לנו לדרש כפל 'יכבדנני' כבוד אחר כבוד, שמתוך שהוא מפיר בחסדיו ה' להודות לו ולשבחו, ולקדם פניו בתודה לכבודו, ישוב ה' לשוב עליו לטוב באופן שגם הוא יחזור לכבוד בקרבן תודה להודות את שמו על אשר הגדיל לעשות עמו, וזהו שרמזו הפתוח **אם על תודה יקריבנו והקריב על זבח התודה**, כלומר יזכה לגם שמתוכו יחזור להקריב פעם אחרת, ויהיה כבוד אחר כבוד לה'.

בנין דוד

רבי מרדכי דוד אלפרט זצ"ל

אכילת זבח השלמים לשם שמים

וקשה למה כתיב בשלמים לה' ולא נאמר כן בכל הקרבנות, עין בכלי יקר מה שפרש. ונראה לי לפרש, דכל הקרבנות הא הבעלים אינם אוכלין, אבל שלמים הא יש גם לבעלים הנאה, דהא הבשר אוכלים בעלים, אם כן בעת שיקריב שלמים אזי יכול האדם להעלות על דעתו שיחשב איזה הנאה לגוף, ולא יחשב לשם שמים רק למלאות את בטנו, ומכל שכן לדעת רבי ישמעאל בחלין (טו:) דבשר תאנה היה נאסר במדבר, רק כל מי שחפץ לאכל בשר היה מכרח להביא שלמים, לכן בא התורה להזהיר זבח השלמים אשר יקריב לה', דח"ו לא יעלה על לבו לשם תאנה גופנית, רק לה' לבדו יהיה דעתו וכונתו.

מן השמים, ובכל זאת המצוה ובער עליה הבהו עצים, והטעם, כי בשביל האש של מעלה היה מן הראוי וערף עליה רק העולה שהוא כלו לשמים, אבל למען שיקטיר עליה חלבי השלמים גם כן, שזה גם הבעלים נהנים ממנו, על כן מצוה להביא מן ההדיוט.

ובלי חרש אשר תבשל בו ישבר ואם בכלי נחשת בשלה ומרק ושטרף במים (ו)

(כא)

גן רוה

רבי חנוך העניף ערנאהו זצ"ל

בליעות הכלים לא פגמו בשר הקרבנות

ובלי חרש אשר תבשל בו ישבר וגו'. פירש רש"י והוא מדברי חכמינו ז"ל, שלפי שהבליעה שנבלעת בו נעשה נותר ליום מחרתו. וידוע מה שהקשו הראשונים ז"ל למה הצרכה התורה שבירה בכלי חרס ומריקה ושטיפה בכלי נחשת, הא למאן דאמר לינת לילה פוגמת, הרי הוי נותן טעם לפגם, והבליעה אינה אוסרת אשר תבשל בו, ועוד לשהינהו לכלים, דלהוו אינם בני יומן, והבליעה לא תאסר.

ונראה דלא קשה מידי, דהא בבית המקדש היה גם שלא הסריח בשר קדש מעולם ולא נפגם כלל (אבות פ"ה מ"ה), אם כן אף אם היה הפלי אינו כן יומו לא היה הבליעה נפגם כלל, ואף אם תאמר שגם זה לא היה נעשה בבליעה שבתוך הפלי שהיה שלא לצורך, מפל מקום הבליעה שנפגם בפלי שאינו כן יומו לא היה פוגם הבשר שחזר ובשלו בו, כיון דעל כל פנים בבשר נעשה הגם הנה שלא יתקלקל ולא יפגם כלל, לכן לא היה תקנה לכלי חרס הבליעה מחטאת ונעשה בו נותר כי אם שבירה. [לזית חן]

וזאת תורת זבח השלמים אשר יקריב לה'. אם על תודה יקריבנו והקריב על זבח התודה חלות מצות בלולת בשמן (ו)

(יא-יב)

בסוף מזוקק

רבי יאשיהו פינטו זצ"ל - בעל הרי"ף על העיני יעקב

המודה לה' על חסדיו זוכה להתמדת נסים ונפלאות

ויש לדקדק בו מה שכתוב 'אשר יקריב לה' שהוא מיתר, שהרי בחטאת ובאשם כתיב 'וזאת תורת החטאת' וזאת

חטאת, מפל מקום כיון שפאן מדבר שפבר עשה תשובה וקיים "והשיב את הגזלה אשר גזל", הרי שגם קרבן עולה כזו נחשבת כדורון לפני ה', ולכן סיים הפתוח ואמר "היא העלה", והכונה לקרבן עולה מיוחד כזה שלא מביאים אותו אחרי קרבן חטאת. (באדיבות 'מכון חכמי ספרד' נתיבות)

ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים (ו ה)

ים של יהודה

רבי יהודה אלטמאן זצ"ל

גדל זכות זכוי הרבים אף שמתמעטת השלמת קדשתו

יש לפרש על פי שפרש הפנים פות (בראשית יח ב) 'גדולה הננסת אורחים יותר מקבלת פני השכינה' (שבת כז:), דגדול זכות הרבים ללמד לאחרים דרכי ה', ואף דעל ידי כן אינו יכול לעלות בהשלמת קדשתו ללמד הרבה לעצמו, עם כל זה מעלה יותר גדולה להכניס אורחים תחת פני השכינה. וידוע כי לבוש הנשמה המה המצות ומעשים טובים, ואמר ופשט את בגדיו דצריך האדם להפשיט בגדי עצמו, דהיינו קבלת פני השכינה כהנ"ל, למען להלביש את נשמתו עם בגדים אחרים, דהיינו להשלים לאחרים, וזכות הרבים תלויה אז בו, ונכון ברמז.

והאש על המזבח תוקד בו לא תכבה ובער עליה הבהו עצים בבקר בבקר וערף עליה העלה והקטיר עליה חלבי השלמים אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה (ו ה-ו)

לוח ארז החדש

רבי יצחק חונ'שטאט זצ"ל

אש של הדיוט בשביל הקטרת חלבי השלמים

ויש לומר עוד על פי מה שאמרו רז"ל (עירובין סג.) אף על פי שיוצרת מן השמים מפל מקום מצוה להביא מן ההדיוט. ויש לומר הטעם, כי אש של מעלה קדוש כל כך עד שלא היה ראוי אלא להקריב עליו עולות אשר כלם פליל לשמים, ואין לגוף בו שום הנאה כי קדוש הוא, ואין ראוי להדיוט להשתמש בו ולעשות שם שלמים שהבעלים אוכלים ממנו, ועל כן המצוה להביא גם מן ההדיוט, וכיון שפח אדם מערב בו כבר התר להשתמש בו צרכי בני אדם בשלמים גם כן.

וזהו והאש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה, והוא האש של מעלה שיוצרת תמיד

סלת מרְבֶכֶת דַּפְרֵשׁ רִשׁׁי לְחֵם חֲלוֹט בְּרוֹתְחִין כָּל צָרוֹ, הָרִי אֵי אֶפְשֶׁר שִׁיבֹא לְיַדִּי חֲמוּץ, וְאִם כֵּן פְּשִׁיטָא דִּהַחֲלוֹת הֵמָּה מִצּוֹת, וְלִכְפֹּד לֹא הוֹצֵרְךָ הַכְּתוּב לְהִזְכִּיר בְּפִרוּשׁ וְלוֹמַר כֵּאֵן 'חֲלוֹת מִצּוֹת'. (ח"ג בסוף הספר, והובא גם בספר שמן למנחה)

והבשר כל טהור יאכל בשר (ז ט)

סמוכים לעד

רבי אליהו הבהן האייתמרי זצ"ל אסור אכילת בשר לעם הארץ נראה בדברי רבותינו ז"ל (פסחים ט:). עם הארץ אסור לאכל בשר, באופן שהבשר נתן לאכילה לתלמיד חכם שהוא טהור, כדי שיתקן אותו בשר של הבהמה בכונת ברכתו, וזהו כל טהור שהוא התלמיד חכם יאכל בשר לאפוקי עם הארץ.

המקריב את זבח שלמיו לה' יביא את קרבנו לה' מזבח שלמיו (ז טט)

חמש הגפרים

רבי שמואל אהרן ראב"ן זצ"ל הקדשת קרבן שלמים קדם ביאתו לעזרה פ"ש בזה מורי הגאון ז"ל על פי מה שאמרו (פסחים ט:). גבי הלל, שמימינו לא מעל אדם בעולתו, שהביא לבית המקדש ואחר כך הקדישו. אמן זה בעולה, אבל שלמים דאין מעילה בתיים [היה יכול להקדיש מקדם], ולכך פתיב המקריב זבח שלמים לה', ומפרש, יביא קרבנו לה' מזבח שלמיו, שיהיה מקדם שלמים קדם ביאתו.

זאת התורה לעלה למנחה ולחטאת ולאשם ולמלוואים ולזבח השלמים (ז לו)

מעשה חושב

רבי שמעון הבהן דריהם זצ"ל למוד התורה פתריס בפני היצר הרע מוכבא במדרש (ויק"ר ט, ח), פנין ששמעו ישראל את פרשת הקרבנות, נתיארו. אמר להם משה אל תיראו, התעסקו בתורה ואין אתם יראים מכל אלה, וזהו שנאמר "זאת התורה לעלה".

ויש להבין, מדוע נתיארו ישראל בשמיעת את פרשת הקרבנות,

והרב פתגות אור תרץ לזה, במה שאמרו ב"מא (פ). אמר רבי אלעזר האוכל חלב בזמן הזה? כתב שעורו, ופרש רש"י דיבנה בית המקדש בימיו ותתחדש הלכה דתיב קרבן על פזית קטן, הרי דיהיה לעתיד חטאות ואשמות מאותן דנתחייבו כבר עתה בזמן החרבן, אבל שיתחייבו מחדש בחטאות ואשמות זה יהיה בטל לעתיד לבוא, זת"ד.

ואם כן זה הוא שלמד הפתוב ונקט בנפס זה אם על תודה דבא להקריב קרבן, לאפוקי חטאות ואשמות דלא נתנו להקריבה, הנה תודה לבד יקריבנו לעתיד, הגם דהקריב מזה לשעבר, לא כמו חטאות ואשמות הפאים על חטא דאם הקריב לא יקריב, פי אם דוקא מה שלא הקריב ונשאר עליו חוב זה יקריבנו לעתיד לבוא.

באר יצחק

רבי יצחק מאל"ק זצ"ל הקרבת קרבן תודה על שזכה להודות לה' ארבעה צריכין להודות כמו שכתב רש"י, ועל זה צריכין להודות להשי"ת על שזכו להודות לשם ה', כמו שכתב הרא"ש במסכת ברכות (פ"ג ס"ב) על מה שאומרים במודים דרבנן וילעבדך בלב שלם על שאנו מודים לך כו', ועל זה צריכין אנו לעבד על שזכינו להודות לה'. וזה שנגאמר אם על תודה יקריבנו שצריך להקריב קרבן על שזכה להודות לה'.

והקריב על זבח התודה חלות מצות בלולת בשמן ורקיקי מצות משחים בשמן וסלת מרְבֶכֶת חלת בלולת בשמן (ז יב)

ילקוט הגרשני

רבי גרשון שטרן זצ"ל חלות מסלת מרְבֶכֶת אינו באות לידי חמוץ ולכאורה קשה מדוע לא אמר הכתוב גם גבי סלת מרְבֶכֶת חלות 'מצות' כמו שאמר לעיל 'חלות מצות ורקיקי מצות'.

ושמעתי בשם הגאב"ד דק"ק נאדיפאלו במחוז סילאדי מו"ה אשר אנשיל ווייס נ"י, שאמר על פי הידוע דהחלוט ברותחין אינו בא לידי חמוץ (עיי' שו"ע או"ח סי' תנ"ד מג"א סק"ד), ואם כן גבי

וזאת תורת זבח השלמים אשר יקריב לה'. אם על תודה יקריבנו (ז יא-יב)

שפתי כהן

רבי מרדכי הבהן זצ"ל קדימת הקרבת קרבן תודה לפני כל הקרבנות אמר 'אשר יקריב', היה לו לומר 'אם זבח שלמים קרבנו' כמו שאמר 'אם עולה קרבנו'. ועוד, מהו 'יקריב לה', ודאי כל הקרבנות הם לה'.

אלא זה הוא יותר נבחר מכלם לפי שלא בא לו על חטא ולא על עון, אלא בא על תודה, זהו שראוי שיקרב בכל עת, זהו שאמר אשר יקריב ולא אמר 'אם', אלא 'אשר יקריב' ודאי, שבה הוא חפץ, שהוא בא על הודאה להודות להקב"ה על נסיו ועל נפלאותיו, ועל זה אמר קרא (תהלים ק ד) 'באו שערינו בתודה וצרתיו בתהלה'.

אם על תודה יקריבנו והקריב על זבח התודה (ז יב)

אברהם אנכי

רבי אברהם פאלאני זצ"ל קרבנות תודה אינו בטלות לעתיד לבוא אף כשכבר הקריב לשעבר נראה לעניות דעתי לפרש במאי דנקט בכפל לשון הקרבה, והאחד בלשון עתיד והשני בלשון עבר כפשוטו, הגם דהיינו עושהו לשון עתיד כנודע.

והוא בהקדים מה שהקשה הרב של"ה הקדוש (תולדות אדם בית דוד סי' רסו) במאמר לשון המדרש תהלים ב'מזמור לתודה' (ק א), דאמר רבי יוחנן כל הקרבנות יהיו בטלים לעתיד לבוא, ואלו קרבן תודה אינו בטל לעולם. דקשה על זה, דהא בגין הבית שראה יחזקאל הוא על הבגין של העתיד, וכתוב שם הקרבנות של חטאות ואשמות.

בפניו לכף את יצרו. **ומעתה**, מאחר ששמעו ישראל את פרשת הקרבנות שמתרתה להפרישם מהעבודה זרה שהיו אדוקים בה, נתגראו שלא ימותו, לכן אמר להם משה 'התעסקו בתורה ואין אתם יראים מפל אלה'. והטעם, הוא "כי הוא חייך וארץ ימייך" (דברים ל, ט). שכל ידי שתעסקו בתורה, לא יקשה עליכם לפרש מהעבודה זרה, וממילא תזכו לאריכות ימים. (באריכות 'מכון חכמי ספרד' נתיבות)

אל הנגוד, בין שאין אפשרות שיעזב אדם בבת אחת את כל אשר הרגל, לפיכך צוה ה' להמשיך בעבודות אלו, אלא שלא יעשו זאת לשם העבודה זרה, אלא לשם ה'.

ומוכא בגמרא עבודה זרה (יז), על הפסוק "כל באינה לא ישונו ולא ישיגו ארחות חיים" (משלי ב, ט), שמי שהיה אדוק בעבודה זרה לא יוכל לשוב בתשובה. ואם ישוב בתשובה, ימות מחמת הקשי העומד

אדרכה, היה להם לשמח שמעתה יוכלו לתקן ולכפר על חטאייהם על ידי הקרבת הקרבנות.

ונראה לכאר, בהקדים את דברי הרמב"ם בספרו 'מורה נבוכים' (ח"ג פרק לב, ועי' פרק מט), שנתן טעם למעשה הקרבנות, והוא, לפי שאותו הדור היה פרוץ בעבודה זרה, ומנהגם לעבד את צלמיהם בקרבנות ומנחות, ואי אפשר היה להוציא את העבודה זרה מלבם של ישראל מן הנגוד

מעשי צדיקים

עולה למעלה, ומצה של חג הפסח תוכיח כי היא סימן חרות וגאולה, לפי שלא חשק ה' בישראל כי אם בעבור שהם ממעטים עצמם כמו שלמדו (בחוץ פט) מהפסוק 'לא מרובכם מכל העמים חשק ה' בכם כי אתם המעט' (דברים ז, ז), כי 'מה ה' שאל ממך כי אם ליראה' (שם י, ב), והענוה מביאה לידי יראה.

ובכל שההכנעה מצויה יותר בתחתונים כן תגלה ותראה מלכות שמים, כי הוא יתברך 'גאות לבש' ואין עוד מלבדו, וזה טעם גלות מצרים, להכניעם בכור עני 'וחסו בשם ה'" (צפניה ג, ב), ועל ידי ההכנעה יצאו לחרות מהמלכות ויגנסו בעל מלכות שמים.

לפיכך דין החמץ בשרפה, כי נימוס קלוסין הוא שכל המתגאה נדון באש כדאיתא במדרש על הפסוק 'זאת תורת העלה הוא העלה על מוקדה', כי הרוצה לעלות למעלה כטבע החמץ העולה למעלה, ראוי להיות נדון באש שטבעה לעלות למעלה.

ולפיכך דין החמץ במשהו, כי בכל המדות צריך האדם לילך בדרך ממצע חוץ מהגאון עליה אמרו (סוטה ה) לא מנה ולא מקצתה, הרי שאסרו אפלו משהו מהגאון וכן משהו מהחמץ אסור, ואמרו (אבות ד ז) 'מאד מאד הוי שפל רוח בפני כל אדם', והוא רמז להפלט הענין ולהרחיקו מכל וכל, לכן אכלו מצות שהוא ענוה, ע"כ.

אחד המסתופפים בצל הרה"ק רבי מנחם מנדל מוויטעבסק זיע"א בטבריה עיר הקדש, הגיע אל הרבי ואמר שהוא נקלע למצב של דחקות קשה מנשא, עד שהוא מרגיש צורך לצאת מארץ הקדש כדי לבקש סיוע מיושבי חוץ לארץ.

ספר, בלינה ראיתי בחלומי את אמך באה לפני בדברי תחנונים עבורך, ובקשה שאחדל להציק ולהפריע לך.

אכן מאותו היום ואילך פסק אותו ברנש לדבר בלישנא בישא, עמדה לה זכותה שהיתה אשה כשרה, לבוא בחלום מהעולם העליון כדי להגן על בנה משמיעת דברי גבלה, והוא פלא. (מפי ספרים וספורים)

זאת תורת העלה הוא העלה על מוקדה (ו ב) **הזמן** הרה"ק **הבעל שם טוב** זיע"א לאחת הערים, ויגנס בליות בני פמליתו לבית המדרש הגדול, בין שהגיע לפתחו נעמד ואמר, "אי אפשר להכנס בבית זה, שהוא מלא וגדוש בתורה מלא החלל".

תמהו המלומים לפשר דבריו, והוא הסביר להם, "כתוב 'זאת תורת העלה', כלומר, איזוהי תורה העולה ופורחת לעילא, היא העלה על מוקדה, תורה שנקמדת לשם ה' בהתלהבות ובאש.

לעמת זאת בתקוני זהר (כה) איתא, שתורה אשר אין לומדים אותה בדחילו ורחימו 'לא פרכת לעילא', כל רבוי התורה שלומדי בית המדרש דנן לומדים, נשארת בין כתליו, האויר דחוס מרב תורה, עד שאין מקום בשבילנו להכנס פנימה. (ממעיינות הנצח)

והנותנת ממנה יאכלו אהרן ובניו מצות תאכל במקום קדש בחצר אהל מועד יאכלוהו (ו ט)

כתב הפלי יקר שהטעם הנכון באכילת המנחה מצות ולא חמץ, כי המצה סימן אל ההכנעה כעסת מצה שאינו

צו את אהרן וגו' (ו ב) **ברש"י**, אין צו אלא לשון זרוז מיד ולדורות, אמר רבי שמעון ביותר צריך הכתוב לזרוז במקום שיש בו חסרון כ"ס.

ידועים דברי הרה"ק **החזוטי הרי"ם** זיע"א המפרש 'חסרון כ"ס' על המחשבה שאין לה כסוי ואי אפשר לכסות אותה כמו את יתר האיברים, לפיכך יש צורך יתר בזרוז על שמירתה.

בענין זה ספר רבי אליעזר דוד פרידמן ז"ל, שמעתי ממקור נאמן מאד לפני עשרות שנים אחרי מלחמת העולם השנייה, מעשה נפלא ונורא אודות החסיד הישישי רבי יעקב אשר אורקוביץ ז"ל, שמסר נפשו שלא לשמע ולהרהר בדברים אסורים, וכה היה מעשה.

כשהיה ר' יעקב אשר במחנות הכפיה וההשמדה של הגרמנים ימח שמו, עבד עמו במשמרת אחד מגשם בן בליעל שהיה מנבל פיו בכל דבורים אסורים, בכל עת שהיה הלה פותח את פיו, כבר ידע ר' אשר שאין די באטימת האזנים באצבעותיו והיה נמלט על נפשו.

הדבר כרוף היה במסירות נפש פשוטו כמשמעו, כי בכל פעם שהיו עורכים בקרת בין העובדים ולא מצאוהו, הכוהו הגרמנים ימ"ש מכות גדולות ונאמנות כף היה פעם פעמים ויותר, משתכפו עליו מכותיו התחיל ר' אשר מתחנן על נפשו לפני האיש, שיחמל עליו וימנע מלדבר דברי גבלה, כי אין הוא מסוגל לשמעם, אך ללא הועיל.

ויהי היום, אתא בקר והברנש הלז הגיע לר' אשר ואמר, אגיד לך תאר דמות אמו, ואמנם תאר לו צורתה בדיוק וכה

ומיד אחר התפלה בעוד אנו מלבשים בטלית ותפלין, אנו יושבים ולומדים שעור משניות.

מאיך החסידים, לא די שמאחרים זמן תפלה, אלא מיד אחר תפלתם יושבים ושותים יי"ש בצותא, ולבסוף הם מכניסם עצמם בשם חסידים ואנחנו קרואים מתנגדים, הלא נהפוך הוא.

פתח הרבי ואמר, מיום שחרב בית המקדש ואין לנו לא זבח ולא קרבן, התפלה הוא במקום קרבן פכתוב (הושע יד ג) ונשלמה פרים שפתינו, ואמרו (ברכות נו:) תפלות כנגד תמידיו תקנום, וכשם שהקרבן נפסל במחשבה, פגול הוא לא ירצה, כך התפלה נפסלת במחשבת חוץ.

מאחר והיצר הרע מבקש תחבולות כדי להכניס במחשבתו של המתפלל כל מיני מחשבות זרות המבלבלות אותו, מצאו החסידים עצה ותחבולה נגד היצר הרע, שאחר תפלתם הם יושבים לשותות יי"ש ומברכים איש את רעהו "לחיים", וכל אחד פורט שאלתו ומבקשו ומברכים איש את אחיו ימלא ה' שאלתך.

מכיון שעל פי הדיו תפלה נאמרת בכל לשון, נחשב דבר זה לתפלה ושם אין שליטה ליצר הרע, כי נדמה לו שזה רק עסק של גשמיות ואוכלים ושותים ומדברים לשון חל, ולא חלי ולא מרגיש שיש בדבר ענין של תפלה. (בר ישראל)

והבטור אשר יגע בכל טמא לא יאכל (ו יט)

בבית מדרשו של הרה"ק בעל התניא זיע"א הסתובב אברך שהיה נכנס מדי פעם אל הרבי, אף לא הפך לחסיד, אחר זמן אמרו לרבי שהוא מתרועע עם משכילים, והרבי קרא לו בנסיון להשפיע עליו להתרחק מהברתם.

אמר לו האברך בגבה לב, "עלי לא כל כך קל להשפיע, הן רואה הרבי שכבר זמן רב מתחבר הנני עם החסידים, ואם כל זאת לא הפכתי לחסיד".

ענה הרבי, אין הדברים דומים, בטמאה נגיעה בעלמא מטמאה, אבל בקדש אומרת התורה 'כל אשר יגע בבשרה יקדש', ופרשו חז"ל (זבחים צד), יכול אפלו שלא בלע, תלמוד לומר 'בבשרה' עד שיבלע, ואתה הרי לא בלעת מהקדשה מאומה. (חייבה טל תורה)

שאמר לאחד שחשב בדעתו כי טוב לו לשבת השקט בביתו ולשקד על למודו את דברי הפסוק בירמיה (כג כד), 'אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם ה'".

כי אם יעלה בדעתו להיות נסתר בביתו ולא להתחבר עם יראי אלקים לבא אל הצדיק, אזי ואני לא אראנו נאם ה', אולם כאשר זכינו לאור שבעת הימים קדשת הרה"ק **הפעל שם טוב** זיע"א, לאורו נסע ונלך להתחבר עמם.

כי כן היתה פונת הבריאה כמו שכתוב (תהלים קיב ז) 'חננו ורחום וצדיק', אף על פי שהבורא ב"ה רחום וחנון, צריך גם כן להיות צדיק בדור, כי הם יודעים לרצות ולתקן והם יודעים דרכי ישר, להפריד הרע מן הטוב. (תפארת שלמה צו, בחוקותי)

אם על תודה יקריבנו ונקריב על זבח התודה (ו יב)

בשובו אחר השבעה, אחר שנפטרך על פני רבי יעקב שלום קליין זצ"ל הי"ד אב"ד האלמין, בתו היחידה המשלמת אשת חתנו רבי אהרן צבי אולמאן הי"ד מביסטריץ, הוא פתח ואמר בשם מחתנו **רבי שלמה זלמן אולמן** זצ"ל, אבד"ק ביסטריץ וראש לשכת הרבנים היראים בטרינסילבניה.

"אמר נעים זמירות ישראל (תהלים קנ ג) הללוהו בגבורותיו הללוהו כרב גדלו, ונראה לפרש על פי המשנה (ברכות כד) 'חבי אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה', שצריך להלל ולשבח את השי"ת כשהוא שולח חלילה דינים וגבורות, בדיוק כמו שמהללים ומשבחים אותו כשהוא משפיע טובות וחסדים ברב גדלו. (אמירה יפה)

המקריב אתו לא יחשב לו פגול יהיה (ו יח)

המתנגדים מהעיר סאניק עברו פעם דרך העיר רוז'ין, כדי להכניס אל הרה"ק **רבי ישראל מרוז'ין** זיע"א ולהתנכח עמו על דרך החסידות, הם נכנסו ופתחו בשאלה, הלא אנחנו לנכח ה' ודרכנו, קובעים עתים לתורה, מתפללים בצבור בהשכמה כותיקין,

היה זה באחד מימי הספירה, והוא הגיע אל הרבי כדי לבקש המלצה, אף הרבי השתמט בדברים ואמר, "מי אני שאנתן המלצה", אולם לפתע בערב חג שבועות קרא לאיש, והודיע כי ברצונו עתה לכתב לו המלצה.

אחר הסביר הרבי מדוע שנה דעת קדשו, "התבוננתי בעצמי שאין לי אפלו דבר אחד טוב לגשת עמו לקבלת התורה, לכן חשבתי כי מאחר ובקשת ממני המלצה ולא רציתי לתת, אכתב לך כעת כדי לעשות בזה נגד רצוני וכך אעשה גמילות חסד בשלמות, וזה יהיה הכנה טובה לקבלת התורה. (בית צדיקים)

כל זכר בבני אהרן יאכלנה חק עולם לדורתיכם מאשי ה' כל אשר יגע בהם יקדש (ו יא)

ברשי"י, יקדש, להיות כמוה, שאם פסולה יפסלו ואם כשרה יאכלו כחומר המנחה.

כתב הרה"ק **התפארת שלמה** זיע"א, נראה לומר שהתורה מרמזת בזה על גדל מעלת דבוק חכמים וצדיקי הדור, כי כל המסתופף בצלם ומתאבק בעפר רגליהם, אף אם הוא אינו במדרגה הנכונה, עם כל זה אם הוא מחבר לטהור, יש לו תקומה להיות לו עליה על ידי הצדיק כי כל המחבר לטהור טהור.

כמו ששמענו מאת הרה"ק **רבי חיים חייקא מאמדור** זיע"א שהיה עוסק בתעניות ובסגופים כמה פעמים משבת לשבת, והיה געור אלף לילות לעסק בתורה, ועם כל זה לא הרגיש תקוה, רק כשהגיע אל המגיד הרה"ק **רבי זב בער ממעזריטש** זיע"א, מיד נגמר תקונו הראוי, כי הטעם שנותן הצדיק בעבודתו היא העקר.

הדבר מרמז בפסוק זה, 'כל זכר בבני אהרן', בחינת דבר ומשפיע, הוא הפהו שהוא בחינת החסד וכו', 'כל אשר יגע בהם יקדש', 'להיות כמוה', להעלות אותו עם עבודתו, ועל כן בגמרא (פסחים מד:) 'לפינו מהכא שטעם כעקר, פי כן הוא כח הצדיק, לתת טעם בתורה ובמצות שלו ולהרימם למעלה.

וידוע מה שכתב בספר מאור ושמש בשם הרה"ק **רבי אלימלך מליזענסק** זיע"א,

קח את אהרן ואת בניו אתו (ח ב)

במדרש (תנחומא ט), למה נאמר כאן 'קח', אמר לו הקב"ה למשה חייב אני לקיחה, אלא קום אתה וגדלו בלקיחה, שנאמר 'קח את אהרן, ואימתי לקח אהרן, בשעה שיצא הקצף מלפני ה' לחבל שזנאיהם של ישראל.

בין שראה משה אמר ליה, מה אתה עומד, 'קח את המחטה ותן עליה אש' (במדבר יז יא), אמר ליה אהרן, מרי משה, להרגני אתה מבקש, בני מפני שהקריבו לפניו אש הדיוטות, נשרפו, שנאמר (ויקרא ט ב) 'ויקריבו לפני ה' אש זרה ותצא אש מלפני ה' ותאכל אותם', ולי אתה אומר 'קח את המחטה', בני הכניסו אש זרה ונשרפו, ואני מוציא אש קדוש לחוץ ואיני מת ואיני נשרף.

אמר לו משה לך ועשה מהרה מה ששמעת, עד שאתה עומד ומשיח הם מתים, אלא עשה מהרה שנאמר (במדבר טו) 'הולך מהרה אל העדה וכפר עליהם כי יצא הקצף', כיון ששמע אהרן כן, אמר, ואלו אני מת על ישראל איני פדאי, מיד 'ויקח אהרן כאשר דבר משה'.

לךך אמר הקב"ה למשה 'קח את אהרן, וגדלו בלקיחה, מה אהרן הציל את בני בלקיחה שנאמר 'קח את המחטה, אף אתה גדלו בלקיחה, לךך כתיב קח את אהרן.

אפשר לפרש על פי מעשה ששמעתי מזקני הרה"ק **היטמח משה** זיע"א, שיום אחד כשהתישב ללמד התעוררה בלבו איזה מחשבה להנאותו, לחדש איזה דבר להתנאות וכדומה, והוא גמר בלבו כי מאחר והלמוד שלא לשמה, לא אלמד עתה ורצה להתהלך בטל.

אחר שוב אמר עם לבבו, וכי רשאי אני לילך בטל, הלא כתוב (יהושע א ח) 'והיגית בו יומם ולילה' ואיני רשאי להתבטל אפלו רגע אחד, חזר ואמר, אתה ה' יודע מחשבות לבי, אם לא מכח שאני מחייב לקיים מצות 'והיגית בו', לא הייתי לומד עתה מחמת פונת הנאות.

לומד אנכי כעת רק מחמת שאני מחייב לקיים מצותך, ואם כך פונתי לשמה, ואפלו אם יתעורר בכל זאת פונה בלתי רצויה ואעגש עליה, עדין אני מחייב ללמד

ולא להתהלך בטל אפלו רגע, ואם כך פונתי לשם שמים.

בזה אפשר לפרש דברי המדרש שאמר לו הקב"ה, 'קח את אהרן', שיפתה אותו, ובמה, במה שנאמר בקטרת, 'ויקח אהרן, שם בלקחו המחטה גמר בלבו שאפלו ימות חלילה עבור הקטרת, הוא מחייב למסר נפשו למען שמו ולמען כלל ישראל כמו שכתוב במדרש, פן על דרך זו מחייב אהרן ללבש את הבגדי כהנה.

ובנדאי אם אפשר להתפונן בלתי לשמו יתברך, מה טוב, אבל אפלו אם תתערב בו איזה מחשבה להנאותו ויעגש חלילה, הוא אינו רשאי להתבטל מכך כי הוא מחייב לקיים מצות בוראו בכל אפן, וכל שכן אם הדבר נוגע לטובת כלל ישראל, לכפר על העם.

(ייטב לב)

ויקרב משה את אהרן ואת בניו וירחץ אתם במים (ח ו)

במורצאי שבת פר' מצרע תשד"ם אחר 'קדוש לבנה', פתח הרה"ק **רבי אברהם אבא לייפנער מפיטסבורג** זיע"א בעל **אמונת אברהם** וספר כי אצל זקנו הרה"ק **רבי מרדכי מנדבורנא** זיע"א, ארע חדש אחד שלא אסתייע בידם לקדש את הלבנה, עקב מזג האויר החרפי.

כשהגיע הלילה האחרון שנתן ועדין לא קדשוה, עמד הצבור והמתין לשעת הכשר שמה תראה הלבנה, אף השמים היו מכוסים בעבים, בעודם ממתינים יצא לפתע הגבאי של הרבי, והודיע לקהל שיתכוננו לקדוש לבנה.

נהוג היה בבית מדרשו של רבי מרדכי לטבל טרם 'קדוש לבנה', כי הלא עומדים להקביל פני אבינו שבשמים בקדוש לבנה, ולא יתכן שלא לטבל לפני כן, ואף אותו לילה על אף הקר העז ששורר בחוץ והמקנה שלא הייתה מסוקת, האמינו החסידים בדברי הרבי ומהרו לטבל.

כשהזרו החסידים מבית הטבילה, השתוממו לראות שבעת טבילתם אכן התפזרו העננים ונראה הירח בטהרתו, ובשמחה רבה עמדו וברכו וקדשוה פדת וכדיו, אחר טבילה כמנהגם.

עובדא זו ספרו לי, וגם כתבה לי גיסי הרה"ק **רבי חיים מרדכי מנדבורנא** זיע"א שהוא שמע זאת מאדם שהיה בשעת מעשה, אחר הוסיף גיסי וספר כי זמן מה אחר ששמע עובדא זו והיה זה בעת מושבו בעיר סערט, ארע שהצרכו לקדש את הלבנה והיא לא נראתה, הוא עמד וספר את הספור הזה, ונראתה הלבנה וקדשוה.

האמונת אברהם המשיך וספר, כשהייתי דר בארצות הברית והייתי במחנה קיץ, רצינו לקדש את הלבנה אבל היא הייתה מכסה בעננים, כפי שמצוי לעתים בארצות הברית שהגשמים יורדים גם בימות הקיץ.

חששתי לומר שיש בידי סגלה גדולה אף לפזר העבים ולהראות את הלבנה, על פן רק אמרתי לרב העכט שהיה ממנה על המחנה, "אספר לכם מעשה שהיה", ספרתי את הספור וראה זה פלא, מיד כשגמרתי לספר עובדא זו נראתה הלבנה וקדשנו אותה". (מפתורא דאבא)

ופתח אהל מועד תשובו יומם ולילה טבעת ימים ושמרתם את משמרת ה' ולא תמותו (ח לה)

אפשר לומר על פי ששמעתי מהרה"ק **הדברי חיים מצאנז** זיע"א, שספר על צדיק אחד שהביט בספר ארחות צדיקים, וראה שאין בו דבר שהוא לא קימו, אחר כך חשב בדעתו כי מסתמא הספר הוא עבור כל אדם, והביט בו הרבה עד שראה שאין בו שום מדה מכל מה שכתוב בו, עד כאן המעשה.

זה אשר אמר משה רבנו לאהרן ובניו בהתחלת קרבתם לעבודת הקרבנות, ופתח אהל מועד תשובו, הינו שתהיו בבחינה שאתם עדין עומדים על הפתח ואין בכם כלום, 'שבעת ימים', הינו מהשבע מדות, ואז על ידי זה, 'ושמרתם את משמרת ה' ולא תמותו', בחינת נפילה ממדרגה, כי כידוע 'מאן דנחית מדרגא דיליה קרי ביה וימת' (זוהר ח"ב יט). (אמרי יהודה ברעו"אן)

פרשת צו

התקשרות לצדיק

איני מניח ללון בביתי, כך שתדע שאין לי חלילה כל סיבה שלא להרשות דווקא לך, ולכן תדון אותי לכף זכות ותבין לליבי על שאני נאלץ על כרחי לסרב לך.

עם זאת, המשיך הרה"ק רבי אברהם שלום ואמר, תוך כדי שהוא מוציא את ארנקו מכיסו: פטור בלא כלום אי אפשר, ובוודאי שלא עלה על דעתי לדחותך בקש, קח לך סכום כסף, שיש בו די והותר עבור שכירות לילה באכסניה מקומית, פנה לשם, ושכבת וערבה עליך שנתך. עם יתרת הכסף, תוכל לקנות לעצמך ארוחת בוקר להשביע את נפשך, נטל היהודי את הכסף שנתן לו הרה"ק בנפש חפיצה, הודה לרבי במילים נרגשות, ויצא מהחדר.

כיון שיצא מהחדר נכנסו שלשה חסידים אלו והגישו אל הרבי אל הקוויטל. הרבי עיין בקוויטל, ולפתע פתאום הציע להם ללמוד יחד עמו בגמרא הפתוחה לפניו, במקום בו הוא אוחז מקודם. החסידים המשתוממים כמובן נענו לבקשת הרבי, ולמדו עם הרבי קטע גמרא. הרבי קרא בגמרא, הסבירה באר היטב, והחסידים הקשיבו והבינו כהוגן. כשסיימו את לימוד הגמרא, חזר הרבי לקרוא את הקוויטל, ובירכם בברכתו הקדושה לטוב להם כל הימים.

אלא שהרבי לא הניח להם לעזוב את החדר. החסידים כבר החלו לשוב על עקבותיהם ולצאת מהחדר, אולם הרבי הביט בהם בעיניים חודרות ואמר בקול: דומני שטוב יהיה אם תשארו ללון כאן בביתי בזה הלילה. אל תלכו למקום אחר, כי בביתי תלוננו. נענו שלשת החסידים ואמרו, כי הם אינם רוצים להטריח את הרבי כלל ועיקר, מה גם שהם שכרו חדר בבית מלון, והכל מסודר להם על הצד היותר טוב. מהיכי תיתי שישארו ללון בביתו של הרבי?!

לא הניח להם הרבי לעשות כרצונם, אלא דיבר על ליבם שוב ושוב כי יואילו ללון בביתו, כשהוא מפציר בהם מאוד ומעלה טיעונים שונים לבקשתו, כגון: כבר חשוך בחוץ ואין מהראוי להסתובב ברחובות העיר בשעות כאלה, ועוד טענות וסברות כיוצא באלו.

כמובן שהדבר היה לפלא גדול לאותם שלשה חסידים, שהרי זה עתה ממש היו נוכחים בשעה שאדם שהיה חסר מקום שינה ביקש ללון בביתו של הרבי, והרבי סירב לכך בתוקף, ואף שילם לו על מיטה באכסניה,

הפוקדים את הבית בימות החול, "סהאט זיך מיר געדאכט כ'בין עפעס" (=היה נדמה לי שיש בי משהו), ומתוך שהיה ירא לנפשו משמינית שבשמינית של התנשאות, העדיף לחזור לסטראפקוב, לשם היה קשה יותר להגיע.

לימים עבר הרה"ק מסטראפקוב לעיר אחרת. היה זה בשנת תרע"ד הארץ, בימים הקשים של תחילת ימי מלחמת העולם הראשונה כשהעולם געש ורעש מאומות העולם הנלחמות זו בזו, ידע הרה"ק רבי אברהם שלום כי מוטב יעשה אילו יעזוב את סטראפקוב, שהייתה נחשבת כמקום סכנה יחסית, ויעבור למקום מוגן ובטוח יותר. לאחר דרישות וחקירות, החליט הרה"ק כי יסע אל העיר הגדולה 'פעסט', לשם נהרו יהודים רבים, ושם יקבע את מקום מושבו.

היה זה ביום מהימים כששלושה חסידים הגיעו אל מעונו של רבי אברהם שלום כדי להעלות את זכרונם לפניו לטובה. שניים מתוך אותם שלשה חסידים, בעלי המעשה, הלוא הם הרה"ח ר' יעקב צבי פרידמן, בנו של הגאון המפורסם בעל 'ליקוטי מהרי"ח', יחד עם גיסו הרה"ח ר' נתן פריינד מהעיר סיגעט, ויחד עימם היה חסיד נוסף ששמו לא נודע. (מהטעם שיתברר להלן).

בעוד שלשה חסידים אלו עומדים וממתנינים להיכנס לקודש פנימה, קדם ונכנס אדם בלתי מוכר אל הרבי ונפשו בשאלתו ובבקשתו: זה עתה הגיע לעיר 'פעסט', פליט הוא ממקום מגוריו הקבוע בעיירה רחוקה, אין לו מכיר או קרוב בעיר ואין לו מנוח לכף רגלו. הלילה כבר ירד על הארץ, והוא עייף מאוד וגופו מייחל למעט מנוחה. מבקש הוא איפוא שהרבי ייתן לו מיטה מוצעת בתוך ביתו, כדי שיוכל לישן כאן בזה הלילה ולהחליף כוח.

הביט בו רבי אברהם שלום ואמר בניחותא: צר לי עליך אחי, אך אין באפשרותי לתת לך ללון בלילה בביתי, וטעמי ונימוקי עמי, היות שאנשי השלטון כבר הגיעו כמה וכמה פעמים לביתי על מנת לערוך ביקורת קפדנית אם ביתי משמש כעיר מקלט וכמקום שהות לפליטים ולנתינים זרים. חושש אני שמא יחזרו ויגיעו שוב, והרי אין לי רשות לסכן את עצמי ואת משפחתי, ולכן עלי להשיב פניך ריקם.

דע לך, המשיך הרה"ק ואמר בהטעמה רבה, שאפילו את בני, שהוא גם נתין זה,

'סטראפקוב' עיירה קטנה בהונגריה, כיום בסלובקיה, התפרסמה בכל רחבי העולם החסידי בזכות רבה הנעלה הרה"ק רבי אברהם שלום הברשטאם זיע"א, בנו בכורו של הרה"ק רבי יחזקאל שרגא משינאווא זיע"א, בנו בכורו של הרה"ק רבי חיים מצאנז זיע"א. השם 'סטראפקוב' היה סמל לאהבת תורה ויראת שמים, לחסידות וישרות, כפי המורשת המיוחדת שהנחיל רבי קדוש ונערץ זה, אליו נהרו שלומי אמוני ישראל.

כבר בימי חיי אביו הרה"ק משינאווא ידעו כולם על כוח תפילתו ותורתו של בנו הרה"ק מסטראפקוב, שכן אביו הגדול העיד עליו ואמר: הלא תדעו שאצל בני, רבה של סטראפקוב, יכולים להיושע בדבר ישועה ורחמים, כי אמרו חז"ל ('תנא דבי אליהו ג) 'הנושא אשה לשם שמים הויין ליה בנים שמושיעים את ישראל בעת צרה ומרבין תורה ומצוות בישראל', והרי את אמו (שהייתה זיווג רביעי שלו, והייתה אלמנה ענייה) נשאתי לשם שמים, ולכן זכיתי לבנים מהוגנים ממנה.

היה הרה"ק משינאווא שולח אנשים דורשי ישועות ורפואות אל בנו הרה"ק מסטראפקוב, בייחוד במקרים קשים וסבוכים בהם היו נצרכים ישועות למעלה מדרך הטבע, ואכן בחצר הקודש בסטראפקוב היו מתגלגלים מופתים פלאיים אותם המשיך הרבי משמי מרומים בכוח חסידותו וקדושתו.

תופעה זו בה המונים נהרו אל סטראפקוב התרחבה והתעצמה מאוד לאחר הסתלקותו של הרה"ק משינאווא, בשנת תרנ"ט, כשרבים וטובים מחסידי אביו הקדוש החלו לנסוע אליו בקביעות, כענף עץ חיים, בן אחר בן להרה"ק מצאנז, ראש שושילתא דדהבא.

בשנת תרע"ט החליט הרה"ק רבי אברהם שלום להעתיק את מקום מגוריו ולעבור להתגורר באונגוואר, שם איווה למושב לו. חלפו כמה שנים, והרה"ק רבי אברהם שלום נמנה וגמר לחזור ולדור בסטראפקוב. כששאלוהו אנשי שלומו ומקורביו: מפני מה חזר בו והחליט לעזוב את אונגוואר ולשוב לסטראפקוב, לכתחילה מה סבר ולבסוף מה סבר, ענה הרה"ק רבי אברהם שלום בענוותנותו ובצניעותו: בוודאי נתתם אל לבכם שבהיותי באונגוואר התרבו מספר הנוסעים אלינו לשבתות ולימים טובים, כמו כן גם גדל קהל

המשיך הרה"ק מסטראפקוב ואמר לאותם החסידים בנעימה: בואו ואסביר לכם עניין נוסף שהיה בזמן שנתתם לי את הקוויטל, שבוודאי התפלתם עליו.

בוודאי זוכרים אתם שתוך כדי קריאת הקוויטל ביקשתי ללמוד עמכם בתוך הגמרא, דבר שאין דרכי בכך, אלא שבראותי כי דינים שרויים עליכם חשבתי שמא הוא מפני שלא למדתם גמרא היום, ולכן אמרתי לסייע בעדכם וללמוד עמכם, ובכך להמתיק את הדינים ולהורידם מכם, אולם מפני שראיתי שעדיין הדינים שרויים עליכם, הבנתי כי מוטב יהיה להם אם תשארו בביתי ולא תלכו לבית המלון, כי אם תהיו יחד עמי לא יוכלו כוחות הרע לשלוט בכם, ואכן בחסדי השי"ת זכיתם להינצל.

על הפסוק (ויקרא ו יא): 'כָּל זָכָר בְּבִנֵי אֶהְרֹן יֵאָכְלָה חֶק עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם מֵאִשֵּׁי ה' כָּל אֲשֶׁר יֵגַע בָּהֶם יִקְדָּשׁ, ופירש רש"י: 'יקדש' - להיות כמוהו, פירש הרה"ק התפארת שלמה זי"ע"א שיש כאן רמז להתקשרות עם הצדיקים, שבשעה שאדם מסתופף בצילם, אף אם אינו במדרגה גבוהה, הצדיקים מרומים את האדם ויש לו תקומה ועלייה: הנראה לפרש בזה, שהתורה מרמזת בזה גודל מעלת דיבוק חכמים וצדיקי הדור, כל המסתופף בצילם ומתאבק בעפר רגליהם. אף כי הוא אינו במדרגה הנכונה, עם כל זאת, אם הוא מחובר לטהור - יש לו תקומה להיות לו עליה על ידי הצדיק, כי כל המחובר לטהור טהור.

כמו ששינוי במשנה במסכת זבחים (פ"ט) 'הקרנים והטלפים כל זמן שהם מחוברים יעלו, פרשו לא יעלו, רמז על הנ"ל, אם הוא מחובר לצדיק יעלו עמו, אף שהוא בשפל המדרגה.

וזה המרומז בפסוק 'כל זכר בבני אהרן, בחינת דבר ומשפיע הוא הכהן בחי' החסד כו'. 'כל אשר יגע בהם יקדש', 'להיות כמוהו', להעלות אותו עם עבודתו. ובגמרא יליף מהכא 'טעם כעיקר', כי כן הוא כח הצדיק לתת טעם בתורה ומצוות שלו להרימם למעלה. כמו ששמענו מאת הרב הצדיק המנוח מה"ו חייקא המדורא זלה"ה שהיה עוסק בתעניות וסגופים כמה פעמים משבת לשבת, והיה נעור אלף לילות לעסוק בתורה, ועם כל זאת לא הרגיש בנפשו תיקון השלימות, עד אשר בא אל הרב הקדוש המגיד מוהד"ב ממעזריטש זלה"ה ותיכף נגמר תיקונו הראוי. כי הטעם שנותן הצדיק בעבודתו היא העיקר כנ"ל.

היה לא אחר מאשר בית המלון בו שכרו שלשת החסידים את החדרים לשנת הלילה. הפיצוץ העז התרחש בצינור הגז שהיה מחובר למלון, שריפה ענקית פרצה בחדרי המלון וגז מסוכן החל דולף באזור. מלבד הנזק העצום שאירע לבית המלון, הרי שכמה וכמה מאורחיו מתו בשריפה הגדולה, ועוד אורחים רבים נזקקו לטיפול רפואי בשל תמרות העשן והגז הרעיל שהיה באויר.

החסיד השלישי שהלך לבית המלון נפצע קשה, ואילו שני החסידים ניצלו בנס מוחלט כשנותרו בבית הרבי. החסידים הלכו למחרת לראות את הנזק העצום שאירע לבית המלון ונחרדו לגלות שהחדרים בהם היו אמורים לישון, היו קרובים ביותר למקום הפיצוץ, ובנס גלוי הם ניצלו ממיתה משונה, וכל זאת בזכות שצייתו לדברי הרה"ק מסטראפקוב שהפציר בהם להישאר וללון בביתו.

בשעת רצון שהייתה אצל הרה"ק מסטראפקוב ניגשו החסידים שניצלו מהפיצוץ ושאלו את הרבי: ילמדנו רבינו, מדוע לא הזהיר אותנו במפורש מהסכנה הגדולה האורבת לנו בבית המלון. הלא בעינינו ראינו שכל רז לא אינס לרבי וכל הנסתרות לפניכם הם גלויים וידועים, ולכן הרבי הפציר בנו שוב ושוב שלא נלך לבית המלון. האם לא מוטב היה לומר לנו זאת במפורש, וכך גם החסיד השלישי היה נזהר על נפשו ולא היה הולך לישון בבית המלון?! ולא רק הוא, אלא שהיו לנו עוד אנשים מכרים וידידים שהיו בבית המלון, והלוואי שהיינו יכולים להתרות בהם מראש ולומר להם שיידעו כי בית המלון הוא מקום סכנה גדולה ושלא ילוננו שם.

נענה הרה"ק מסטראפקוב ואמר: טעות גדולה היא בידכם כשאתם חושבים שאני ידעתי מבעוד יום שצינור הגז של בית המלון עתיד להתפוצץ בזה הלילה. לא נביא אני ולא רואה עתידות ונסתרות. אילו הייתי יודע בוודאי שהייתי מזהיר אתכם במפורש, ולא רק אתכם, אלא שהייתי מציל כל נפש ישראל מלהיות במקום מסוכן שכזה. אין זאת אלא שלא ידעתי כלום על עתידו של צינור הגז ועל הסכנה שיש בבית המלון.

אלא זו בלבד היה: בהיותכם כאן, כאשר הושטתם לי את הקוויטל ראיתי ששולט עליכם דינים, רחמנא ליצלן, וידעתי כי אתם מצויים בסכנה, ולכן ביקשתי שתשארו תחת קורת ביתי, בידועי כי כאן לא ישלטו עליכם הדינים הקשים. על אחרים שלא ראיתם, לא ידעתי ששורים עליהם דינים, וכמובן שלא יכול הייתי לומר להם שיבואו גם הם לביתי.

ובלבד שלא ילון בביתו, כשהוא גם מסביר לו את הסיבה לדבר, ואילו כעת הרבי מפציר בהם שישארו ללון בביתו.

כיון שכך ניסו החסידים שוב לומר לרבי שהדבר קשה מאוד גם עבורם וגם עבור הרבי, שהרי כאן בבית הרבי אין מקום מרווח להעמיד שלש מיטות עבורם, ואילו להם אין כל קושי ללכת לבית המלון, שם כבר שילמו על חדריהם, וחבל על הכסף שילך לאיבוד, והתורה חסה על ממונם של ישראל.

להפתעתם הרבה, נענה הרבי ואמר הצעה שאליה לא פללו: לא זו בלבד שהגבאי יכול לסדר לכם באחד מחדרי הבית שלש מיטות מבלי לטרוח הרבה, אלא שמאחר והוא עצמו אינו עייף, הרי שאחד מהם מוזמן לישון במיטתו שלו. כך ממש, לא פחות ולא יותר.

כשמוע החסידים את הצעתו המופלגת של הרבי, לתת להם את מיטתו, עמדו משתוממים ולא ידעו מה לומר. אדהכי והכי נכנס גבאי של הרבי, והרבי פונה אליו ואומר: רואה אתה שלשה יהודים אלו, הם צריכים לישן אצלנו הלילה. במטותא ממך, להכין להם מיטות מוצעות, והיות שאני אינני עייף, יכול אתה לתת גם את מיטתי לאחד מהם.

הגבאי שהיה בטוח שחסידים אלו הם שביקשו מהרבי ללון בביתו, וזו הסיבה שהרבי התרצה לכך ואף הסכים לתת את מיטתו, החל לגעור נמרצות בחסידים ולומר להם כי זהו מעשה לא ראוי, כי אין דעתו של הרבי נוחה שישנו בביתו, שכן מפעם לפעם מגיעים ביקורות מאנשי השלטון, והרי זו סכנה עבור הרבי. מה גם, שמבקשים אתם לקבל את מיטתו של הרבי עצמו, שבוודאי עייף הוא מעבודת קדשו כל היום.

אלא שהחסידים מיהרו להסביר לגבאי הרוטן כי הם לא ביקשו מהרבי לישון בביתו, אלא הרבי הוא שהציע להם זאת. אדרבה, הם סירבו בכל מאודם והפצירו ברבי שיתן להם רשות לילך לבית המלון, שם כבר שכרו לעצמם חדרים במחיר מלא. היה הדבר לפלא גדול בעיני הגבאי ובעיני כל הנוכחים, ולא איחר מלעשות כפקודת הרבי.

בסופו של דבר, רק שני הגיסים, רבי יעקב צבי פרידמן ורבי נתן פריינד נותרו בביתו של הרבי והם לנו במיטות שהכין להם הגבאי, ואילו החסיד השלישי, זה ששמו לא נודע לנו, החליט לסרב לבקשת הרבי וחזר לחדר שהזמין בבית המלון.

בשעות הקטנות של הלילה נשמע פיצוץ עז שהרעיד את פעסט כולה. מקור הפיצוץ

מלון ירוזן וזוזושים נלאים מלוט
מדברות קדשו ותורתו של
רבי דוד חי אביהצירא שליט"א

מילה רא

חזרה רא

חזרה רא דאורייתא יסוד חדש ונפלא על הפרשה

הגעלת הנפש - ההכנה הנדרשת קודם הפסח

זוהי עבודתנו עתה קודם התקדש עלינו החג בו בחר בנו מכל עם, וכך כתב השל"ה הקדוש (מצה עשירה דרוש ג אות תד): כבר נודע (ברכות זי.) היצר הרע הוא החומץ והמנוול, שאור שבעיסה, ואין ביעור חמץ אלא שריפה (פסחים ה:), אם פגע בך מנוול משכהו לבית המדרש, דכתיב (ירמיה כג, כט) 'הלוא כה דברי כאש' (סוכה נב:). ענין הגעלת כלים, פליטת זוהמת היצר הרע, להעביר כתמי העוונות. ומי שלא נתחמם כל כך ביצר הרע, ומורק ושוטף פנים וחוש - סוד טהרה וקדושה. ומי שתשמישו ברותחין, צריך להיות נכוה ברותחין, שתשובה חמורה. ויש שצריך ליבון עד שהניצוצים נתזות ממנו, כמו ענין נתן דצוציתא (שבת נו:). וכלי חרס חרסי אדמה שאינן יוצאות מדפיים לעולם, אין להם תקנה אלא בשבירה, שבירתן מיתתן (בבא קמא נד.) וכו'.

וסדר הנכון, יפשפש אדם במעשיו, ויבדוק חמץ הנגלה וגם החמץ הנסתר. והבדיקה לאור נר יחידי, רצה לומר, לה' לשמו, ה' אורי וישעי' (תהלים כו א). ו'אור לארבעה עשר' מציל מן 'נאום ה' אשר אור לו בציון' וגו' (ישעיה לא ט) שהוא הגיהנם וכו'. ויבדוק כל החורין וסדקין (פסחים ח:), כי הקדוש ברוך הוא בוחן לבבות. גם הרבה עבירות שהאדם דש בהן ונשכחות ממנו, הקדוש ברוך הוא זוכר כל הנשכחות, על כן יבדקם לתקנם בעודו בחיים חיותו. ועיין שם שמבאר כל דיני ביעור חמץ היאך מורים לנו דרך להיטהר מכל סיג ופגם בנפשותינו. ומסיים שם: כל אלו טהרות חייב לטהר ברגל, בזה מועד בצאתנו ממצרים, שהוא תכלית חידוש העולם, ואז בחר בנו מכל העמים כו'. וכבא מועד, אז מקרא קודש, נעשינו בת זוג להקדוש ברוך הוא, כמשוש חתן לכלה, כן יציאת מצרים כנודע. ועל כן, חסידים ואנשי מעשה אומרים שיר השירים בליל שמורים, עכ"ל. ומכאן ישכיל המשכיל להתעורר להגעיל ולהפליט ממנו כל מרעין בישין, והדרך להגיע לכך היא ע"י התורה הנקראת אש, וכך יבוא טהור להיותו ראוי להשראת השכינה בליל קדוש זה וכמו שאומרים בהגדה 'ובמורא גדול' זה גילוי שכינה.

הדבר. הכוונה הפשוטה של ביעור חמץ הינה הרמז שבה. כי החמץ רמז ליצר הרע וכו' ונמצא שהרמז של החמץ הוא הפשט, כי כל החומרות האלו לעורר האדם שצריך להתרחק מאד מאד מן היצר הרע ולחפש בחורי וסדקי חדרי לבו אם שמץ דבר נמצא בו, למחר לבערו ולשרפו באש התורה, ולהזהר מאד בכל יראה ובל ימצא כולי האי ואולי ינצל ממנו. ואפשר שזה רמזו רבותינו ז"ל באומרם (פסחים כא.) 'אין ביעור חמץ אלא שריפה', כלומר, אין לו תקנה ליצר הרע אלא לשרפו באש התורה. וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (קידושין ל:.) שאמר הקב"ה בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין. עכ"ל.

יסוד הפסח ודיניו הן הם עיקרים ושרשים גדולים ארזי הלבנון הרמים והנשאים להעיר לב האיש הישראלי לעזוב ארחות רשע וחשב מחשבות לבלתי ידח ממחיצתו והשליך מעליו טומאת חלאת זוהמת הצר הצורר היצר הרע. בדברים אלו פתח **מרנא החיד"א ע"ה בשמחת הרגל** (לימוד א). והיא העבודה המתבקשת בימי ערבי פסחים לעורר ולהתעורר לבדוק ולפשפש בחדרי לבו ולהכשירם להשראת השכינה. מוסיף החיד"א ומחדש חידוש נפלא, כי הגם שבכל מצוות התורה יש בהם את הקיום כפשוטם ובנוסף רמזים לעבודת ה' הנרמזים בהם ובהלכותיהן - במצות ביעור חמץ שונה

מילתא דפליאה

העיקר להאמין בקדושת המועדים והשפעות המתגלות בהם

בשפת אמת (פסח תרמ"ז ד"ה במצות) מביא דברי הזוהר (אמור צג) שפירש הפסוק 'לך אמר לבי בקשו פני דקאי על הימים טובים והמועדים. ומבאר את הענין, שבזמן המקדש שהיו עולים לרגל היה זה מתקיים בפועל ממש שהיו רואים פני השם יתברך כביכול, כמו דכתיב (שמות לד כג) 'שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני האדון ה' אלהי ישראל, ומכל מקום זה ההתגלות שהיה במועדות היה הכנה על כל השנה, ואפילו בזמן הזה שאין אנו יכולים לעלות וליראות ולהשתחוות ולקיים העליה לרגל בפועל ממש, עדיין נשאר הארה בזמנים הללו שהיו מיוחדים להיראות פני ה', ועתה מתקיים בפה על ידי התפילות וההלל שהוא התגלות הקדושה. והעיקר להאמין בקדושת ההשפעות והארות הזמנים הטובים והמועדים הנשפעים על האדם לכל השנה, ודוקא כשהאדם אינו רואה שנושע על ידי היום טוב, אז היא עיקר עבודת האמונה ויאמין בכל כוחו שהוא נושע על ידי היום טוב. ועל ידי האמונה יזכה לישועות גדולות, כמו שפירש הרה"ק בעל השפת אמת ע"ה (שם) בפסוק (ישעיה לגו) 'והיה אמונת עתיך חוסן ישועות' וגו', כי על ידי האמונה שהאדם מאמין בעתיד, בזמנים הטובים ובמועדים, זוכה ליחוסן ישועות' ולישועות גדולות, וכפי מה שהאדם מאמין בעתים ובזמנים המקודשים כך הם באמת חוסן ישועות. כי גם עתה בזמן הזה יש התגלות הקדושה, שמתגלים האורות וההארות כמו שהיה בזמן שנעשה הנס באותה בחינה ממש, בימים ההם בזמן הזה.

ברזא דאח"ד רמזים נפלאים על סדר הפרשה

אברהם אבינו ע"ה מתפלל על עם ישראל עד היום הזה

חז"ל (ע"ז כ:) נקיות מביאה לידי זריזות. אלא ברור הוא שאין הכוונה 'חסרון כיס' כפשוטו חסרון ממון.

אלא פירוש 'חסרון כיס' היינו חסרון הלב התלוי בכיס, כלומר, בדורות שחסר בהם את הלב, ועל דורות אלו אמר רבי שמעון 'ביותר צריך הכתוב לזרז במקום שיש חסרון כיס', שגם בדורות נמוכים יראו הצדיקים שבדור הנקראים בשם כהן העובד את העבודה, שישפיעו להם על ידי עבודה תמה שבהם שיוכלו אף הם לעבוד את השם יתברך ולקיים המצוות.

ומקודם היו דורות שלא היו צריכים לזה כמו דורו של חזקיהו שהיו כולם צדיקים, לכן הזהיר 'אמר רבי שמעון צריך לזרז במקום שיש חסרון כיס', ואחר כך ישפיע אף לדורות העתידיים להיות אחריהם כנ"ל, ממש כפירוש הראשון שהביא רש"י 'מיד ולדורות'. שיש כאן שתי עבודות, האחת לדור זה שיש בו חסרון כיס להשפיע על כולם קדושה וברכה, ומלבד העבודה לדור זה עדיין יש לעשות בעבור הדורות הבאים.

אברהם אבינו קיים כל המצוות בחיבור עם כל דורות הבאים

על פי דברי קדשו יובן מה שכתוב אצל אברהם אבינו ע"ה (בראשית יח ט) 'כי ידעתי למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחרי ושמרו דרך ה' לעשות צדקה ומשפט, למען הביא ה' על אברהם את אשר דיבר עלי, שכל הכח שלו שאני אוהב אותו הוא בזכות 'אשר יצוה' - מלשון צוותא וחיבור, 'את בניו ואת ביתו אחרי', שמכוון בעשיית כל מצוה לייחד ולחבר עצמו עם כל הדורות הבאים, והשריש והטמיע בהם את המסירות נפש שלו בשביל עשיית המצוות, וכמו שפירש הרה"ק יצחק מווארקא ע"ה (ראה תולדות אדם שם) מה שמבקשים 'מי שענה לאברהם אבינו בהר המוריה הוא יענו', שהוא הראשון שקידש שמו יתברך כשמסר נפשו בכבשן האש, ובכך כבש הדרך לעבודה זאת אף לדורות העתידיים שיוכלו אף הם לעשות כמותו ולמסור את נפשם להשם יתברך, ונמצא שכוח זה נצמח ממנו, ומשכך דין הוא שאף הוא יקבל מכך תועלת להצלת בניו.

כדי להושיע אותם מכל המיצרים שלהם, זהו בחינת 'היה'. ובחינת 'הוה' הוא לדור שעומד בו הצדיק עכשיו, שזכותו תעמוד לדורו שיוכלו גם הם לקיים זאת המצוה באמת לאמיתה, וכן שיושיעם הצדיק המקיים המצוה הן בתועלת הגוף והן בתועלת הנשמה. ובחינת 'היה' היינו לדורות העתידיים להיות אחר כך.

ביאור 'אין צו אלא לשון זירוז מיד ולדורות'

ובזה ביאר הכתוב שלפנינו: **צו את אהרן ואת בניו לאמר, ופירש רש"י 'אין צו אלא לשון זירוז מיד ולדורות'. ויש לדקדק, איך שייך במצוה זו של הקרבת קרבן עולה 'מיד ולדורות', והלוא עתיד קרבן עולה להתבטל. אך הרמז בפסוק ובפירוש רש"י, שהשם יתברך ציוה לאהרן ולבניו ולכל הצדיקים הבאים אחריו שיהיו בעשיית המצוות לקיימם באופן כזה שימשיכו מהם כוחות וזכויות לכל הדורות.**

ועל כן נאמר בתורה הקדושה 'צו' שהוא לשון הוה ולא נאמר 'תצוה' שהוא לשון עתיד, לרמז כי דבר ההוה תמיד נכלל בו עבר ועתיד מאחר והוא תמיד. וכך הוא כוונת רש"י באמרו 'מיד ולדורות', מתחילה מורה תיבת 'מיד' שיעשה המצוה ויפעל טובה לדור שעומד בו עכשיו, ואחר כך יעשה אותם באופן שיזכו אף הדורות העתידיים.

ועל מה נאמר ציווי זה, ממשיך הכתוב ומפרט **זאת תורת העולה**, דהיינו העולה למעלה, שכל המצוות נקראים עולה על שם שעולים למעלה, ו'תורת העולה' היא, שתהיה כולה כליל לה' בלא שום פנייה לטובת עצמו כלל, וכדכתיב (תהלים מ ט) 'לעשות רצונך אלקי חפצתי' דהיינו רק לעשות רצונך בלא שום פנייה אחרת.

ביאור 'ביותר צריך הכתוב לזרז במקום שיש חסרון כיס'

בדרך זו מבאר את שמביא רש"י בפירושו השני בשם רבי שמעון 'ביותר צריך הכתוב לזרז במקום שיש חסרון כיס', שאף בזה יש להבין, לשם מה נצרך לצוות לאהרן הכהן לזרז בגלל חסרון כיס בדבר מועט שכזה. ועוד קשה, הלוא כל המצוות צריכים זירוז כמאמר

צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העולה וגו' (י ב). וברש"י: אין צו אלא לשון זירוז מיד ולדורות. אמר ר' שמעון, ביותר צריך הכתוב לזרז במקום שיש בו חסרון כיס. נקדים לבאר הנאמר באברהם אבינו ע"ה (בראשית יח כב) 'ואברהם עודנו עומד לפני ה'.' יש לומר שבא לרמז על כוחו של אברהם אבינו ע"ה שעודנו עומד לפני השם יתברך עד היום הזה, ואין עמידה אלא לשון תפילה, כלומר שהוא עומד ומתפלל עלינו ועל כל עם ישראל שיהיה לנו קיום בגלות בין האומות, וכך תירגם אונקלוס שם 'ואברהם עד כען משמש בצלו קדם ה'.'

קיום מצוות באופן שישאר מהם ברכה לדורות אחריו

ענין זה מבואר על פי הידוע שאופן עשיית מצוות ה' שונה בין אנשים, עד כי לפעמים חילוק גדול נמצא ביניהם. יש אדם שעושה מצוה ועל ידה מכריע את כל העולם לכף זכות, ויש שעושה המצוה וממשיך השפעתה לדור אחד או לשני דורות, ויש מי שעושה המצוה וממשיך את השפעתה לאלף דור, ויש מי שעושה מאהבה וממשיך השפעתה לאלפים דורות כמו שאמרו חז"ל (סוטה לא). כפי עשיית המצוה, כך ממשיך כוחה השפעתה וטובתה, ולשבעת הרועים ע"ה היה הכח להמשיך השפעות וטובות מעבודתם עד סוף כל הדורות, ובזכותם יש לנו קיום בין האומות בגלות.

וכתב בספר **תולדות אדם** (בפרשתנו) שנראה מזה, שבעת קיום מצוות השם יתברך צריך כל אדם לזכור שלא יכוין רק על עצמו כי אם לטובת כל העולם, ולא לדורו בלבד כי אם להניח ברכה אחריו מכח המצוות לדורות הבאים אחריו.

ומוסיף ביאור לדבריו, כי נתן השם יתברך המצוות לבני ישראל לעשותם, וציוה לנו לעשות אותם על זה האופן, שיהיה ניכר כח המצווה את המצוה במצוה ויהיה כח הפועל בנפעל, וכמו שהוא יתברך היה הוה ויהיה כמו כן יהיה במצוה כוחו יתברך שמו, דהיינו בחינת 'היה הוה ויהיה' עד העולם, ויגן הזכות של העבודה התמה, שאף הדורות העתידיים להיות אחר כך יוכלו לעבוד עבודה תמה.

בזילין וקידוש

פרקי הדרכה ועבודה ה'

הבטל לצדיק מתקדש בקדושתו

לרומם בהם את האדם המדבר עימם.

גם התלמידים מסייעים לרבם בעבודתו

וכמו שהתלמידים מקבלים סיוע מקרבנם לצדיק, כך גם הצדיק יש לו סיוע מחמת דבקות תלמידיו בו, וכפי התקשרות התלמידים ברבם כך הוא מוסיף עוז ותעצומות בעבודת ה', וכמו המעשה המפורסם אצל הבעל שם טוב ע"ה שהיה דרכו להאריך בתפילתו והיו תלמידיו ממתנים עד שיסיים תפילתו, ופעם אחת נחלשו תלמידיו מרוב אריכות התפילה, וחמקו בשקט מבית המדרש כדי להשיב נפשם בטעימה קלה, וכשחזרו למקומם מצאו לפליאתם שכבר סיים רבם את התפילה, והסביר להם הבעל שם טוב שהתקשרות התלמידים מסייעת לרבם להתעלות בעבודתו, ועכשיו כשיצאו מבית המדרש אף שלא הרגיש ביציאתם מכל מקום לא היה לו הסיוע מכוחם ונאלץ לקצר בתפילתו.

בני אדם נמוכים מתעלים בזכות הצדיק

ואפילו בני אדם נמוכים ושפלים יש להם עליה על ידי התקשרותם עם הצדיק, וכמו שמוצאים בידי הקרבנות שעצמות וגידים של הבהמה אינם ראויים לעלות על גבי המזבח, אבל אם עודם מחוברים לבהמה הרי הם קרבים יחד עם הבהמה, והוא רמז לאנשים נמוכים שאינם ראויים מצד עצמם לעלות לגבוה, אבל אם הם מתבטלים לצדיקים זוכים להתעלות יחד עמם לריח ניחוח.

וכך דרשו מעל ספר הרה"ק בעל תפארת שלמה ע"ה (ד"ה כל זכר) בדברי התורה הקדושה בפרשתנו: **כל זכר בבני אהרן יאכלנה וגו' כל אשר יגע בהם יקדש**. ופירש רש"י להיות כמוה כו'. הנראה לי בזה, שהתורה מרמזת בזה גודל מעלת דיבוק חכמים וצדיקי הדור, כל המסתופף בצילם ומתאבק בעפר רגליהם, אף כי הוא אינו במדרגה הנכונה עם כל זה אם הוא מחובר לטהור יש לו תקומה להיות לו עליה ע"י הצדיק כי 'כל המחובר לטהור טהור'. כמו ששינינו במשנה במסכת זבחים פרק ט' (פ"ה): 'הקרנים והטלפים כל זמן שהם מחוברים יעלו, פירשו לא יעלו, רמז על הנ"ל אם הוא מחובר לצדיק יעלו עמו אף שהוא בשפל המדרגה. וזה המרומז בפסוק **כל זכר בבני אהרן בחינת דכר ומשפיע הוא הכהן בחינת החסד כו' כל אשר יגע בהם יקדש** להיות כמוה להעלות אותו עם עבודתו.

יה טו), 'נביא מקרבך מאחריך כמוני יקים לך ה' אלקיך', כי פסוק זה הוא הבטחה שהבטיח משה רבינו לעם ישראל, שבכל דור ודור יהיו לנו צדיקים כאלו שינהיגו אותנו, שבכל דור יהיה צדיק אחד גדול שמנהיג אותנו ומדריך אותנו בתורה, בקדושה, בטהרה, ביראה, בסור מרע ובעשה טוב, בהתלהבות במצוה, בחשק, בכמיהה, בצפייה, בערגה, ובכל דבר ודבר שהוא לעבודתו יתברך, כי לאיכות המצוה שתהיה באיכות הטובה ביותר צריך את מנהיג הדור.

דבקות לצדיק

הדבקים בצדיק זוכים להתעלות יחד עמו, וגם אנשים פשוטים שכשלעצמם אין בהם חיות דקדושה, על ידי דביקות בצדיק זוכים להידבק גם כן בקדושה, וכמו שמוצאים במצות הקהל שהמלך קורא בתורה באזני כל העם, ואפילו שכל יחיד ויחיד יכול להסתכל בעצמו בחומש מכל מקום המלך קורא באזני כולם, כדי שישמעו כולם מפיו ויתעוררו בכך לשמור את התורה, כי המלך לבו לב כל העם, ובכוחו לעורר את כל המקשיבים לקולו.

הצדיק מחיה את הדבקים בו

והצדיק דומה לאילן והדבקים בו דומים לענפי אילן, וכמו ענפים יבשים כל זמן חיבורם באילן הם מקבלים ממנו חיות, ויש להם תקוה לשוב ולפרוח ולעשות פרי, ומאידך ענף שהוא פורח ומלבלב אם ייתלש מהאילן יתייבש במהרה ולא יוסיף לעשות פירות, כך גם נשמת ישראל כל עוד שהיא דבקה בצדיק יסוד עולם יש לה ממנו חיות, וביכולתה לשוב ולפרוח ולעשות פרי, ואם ח"ו נפרדה מדבקותה בצדיק לא ירחק היום עד שתהיה כציץ נובל וכחרס נשבר.

שיחת חולין של תלמידי חכמים

ובלי כח הצדיקים אי אפשר לבוא לידי שום התעלות והתרוממות, ויש בני אדם שבזכות תורתו ותפילתו של הצדיק הם זוכים להתרומם בעבודת ה', ויש בני אדם שאי אפשר לרוממם בכוח התורה כי אם בכח דיבורי חולין של הצדיק, כמו שנרמז בדברי חז"ל (סוכה כא): שגם שיחת חולין של תלמיד חכם צריכה תלמוד, ואין בדיבורי החכמים שום דברים בטלים וכל דיבוריהם הם כדי

כל אשר יגע בהם יקדש (ו יא). מרגלא בפיהם של צדיקים המשנה בכלים (פ"ב מ"ב) 'כל המחובר לטהור טהור', שכך הוא בכל אדם מישראל, כיון שמחבר עצמו לטהור הוא הצדיק נעשה כמוהו טהור. שאל הרבי שמחה בונם מפרשיסחא ע"ה את רבו היהודי הקדוש מפרשיסחא ע"ה (הובא ברמתיים צופים פ"ג אות לד), שהיה אומר 'כל המחובר לטהור טהור' וכו' ושאלו וכי הקב"ה וותן. ומה סברא היא זו, שבדבר קל יהיה לו מדרגת הצדיק אשר לא נהנה מהעולם הזה. והשיב לו, שעבודה גדולה מאוד להיות דבק לצדיק האמיתי, ויותר קשה מלהיות צדיק בעצמו, ואין כאן ויתור כלל.

מעלת הדור כשמתבטלים אל הצדיק

ידועים הם דברי התוספות במסכת עירובין (יג) על מה שאמרו חז"ל 'נמנו וגמרו נוח לו לאדם שלא נברא יותר משנברא', שזה דווקא בסתם אדם, אך צדיק אשריו ואשרי דורו. הקשה בשפתי צדיק (ליקוטים ד) אם אשרי דורם של הצדיקים, אם כן באיזה דור נאמר 'נוח לו לאדם שלא נברא', הרי בכל דור יש צדיקים שאשריהם ואשרי דורם, כמאמר חז"ל (יומא לח): 'ראה הקב"ה שצדיקים מועטין עמד ושתלן בכל דור', ואין לך דור כשארין בו כאברהם, כיצחק וכיעקב' (ליקוט שמואל א' צז).

אלא מבאר, אשרי דורו נאמר רק כאשר מתבטלים הם לצדיק שבדור, כמו שאמרו באבות (פ"א מ"ד) 'והוי מתאבק בעפר רגליהם', שמורה על ההתבטלות שצריכה להיות כלפי הצדיק עד שיתאבק בעפר רגליו. ונביאו בלשונו הקדוש: מזה ראינו גדולה לדרכי המתאבקים בעפר רגלי צדיקים, כאשר שמעתי מפה קדוש זקני מו"ר ז"ל [החידושי הרי"מ ע"ה] על ענין זה 'חיבור לטהור טהור', וצריך אדם לבטל עצמו וחיותו לצדיק אמיתי.

כך גם היהודי הקדוש מפרשיסחא ע"ה שהיה גדול מכל גדולי זמנו, ולמרות זאת היה מקשר את עצמו לרבינו החוזה מלובלין ע"ה, כפי שהיה אומר לתלמידיו: הרבה תורה אני יכול להשיג לבד, אבל אני צריך רבי, כי בלי רבי אי אפשר להגיע, צריך את הרבי שיפתח את הפתח.

הבטחת משה רבינו ע"ה שבכל דור יעמדו לישראל מנהיגים שיוורו לנו דרך הקדושה

באותו ענין דרש הרה"ק רבי שלום מבעלזא ע"ה בפסוק שאמר משה רבינו לישראל (דברים

אוצר פניני החסידות

תורה

מועדים

שבת

שמיטה

צדקה

ז' אדר

הכנסת ספר תורה

נישואין

בר מצוה

ברית מילה

ירח האיתנים

הגדה של פסח

יראת שמים

אמונה ובטחון

שבת קודש

מקראות גדולות

מילתא חדתא

ספיר ויהלום תורה ומועדים

אהבת תורה

שערי תפילה

תורה

ספיר ויהלום

לקוטי הלכות

סט ספרי חסידות המנוקד

ספרי חסידות מנוקד

לזכות עופר פנחס בן צילה שיחי' · קרן בת רונית שתחי' טל

אדמונד שיחי' בן איזה · רונית בת ינינה יעל · בנימין בן אסתר כל יוצאי חלציהם שיחי' להצלחה רבה ומופלגה בכל מעשה ידיהם, ולאריכות ימים ושנים טובות מתוך בריאות ונחת

· לעילוי נשמת צילה בת דורה צביה ומאיר ע"ה ·

להצטרפות חייג עכשיו: 1800-22-55-66 והגליון בדרך אליך

You can now subscribe and get journal delivered to your door.
Call 718-407-2479 or email otzarpninei@gmail.com